

ELŐFIZETÉS

HELVÉN:

Egy évre ..... 24 korona.

Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.

Egy hónap ..... 2 k. 40 l.

HIRDETÉSEK:

4-betűs sor egy sor 20 fill.

Minden következőnél 15 fill.

Nyitólár sora 40 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült

vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 167.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, december 23

Mai számunk főbb közleményei:

- Vazérók: Általános elégedetlenség.
- Kossuth nyílt kártyákkal játszik.
- Bosznia a delegációban.
- Forronganak a postások.
- A koronaőr beiktatása.
- Lovascsendőrök Aradmegyében.
- Megrágalmazott táblabírák.
- Ki lesz a trónörökös?
- A „Lasalle Köztársaság”
- Kertész Tódor fosztogatól.
- Mikor a gyermekek hóhérok.
- A tornaegylet díszturnája.
- Gyermek-színház.
- Baleset a kupolacsarnokban.
- Rabszegélyző egyesület Aradon.
- Sikkasztó hiteleszövetkezet.
- Hogy készül az Önnapi szám?
- Törvényszék, mint házasságközvetítő
- Egy bíró a szerelemről.

Általános elégedetlenség.

Arad, december 22

Van-e boldog, elégedett ember széles nagy Magyarországon, mikor reánk virrad a szeretet s a béke ünnepének hajnala? Ezt kérdezhettük joggal, mert az általános elégedetlenségnek az ebből fakadó panaszoknak olyan tömege uralja a köz- és magánélet összes téreit, hogy szinte megdöbbenve kell látnunk azt a siralmas, vigasztalan helyzetet, melybe hazánk népe belejutott. A legalsó rétegektől a legfelsőig kivétel nélkül elégedetlenek; valamennyinek hiányzik az, ami a nyugalalmát megadná, habár az a valami nem lenne

is egyéb, mint az állapotának javításával kecségető halvány reménysugár.

Elégedetlen a munkásnép; nem tudja megkeresni mindennapi kenyerét és tömegesen veszi kezébe a vándorbotot, hogy idegenben próbáljon szerencsét. Még soha nálunk az Amerika láz olyan hevesen nem tört ki, mint ebben a mostani, végéhez közeledő esztendőben. Ok nélkül ez nem történik, de bár sokat és sokan foglalkoznak a kivándorlás okainak kutatásával, nem igen látjuk, hogy a felderített okok elhárítása is ép oly buzgalommal foglalkoztatná az illetékes tényezőket. Pedig lehetetlen, hogy el ne háríthatnák azokat. Magyarország nemcsak nem túlnépes ország, hisz a magyar birodalom tizenkilenc milliónyi lakossága négyzetkilométerenként csak 59.6 sűrűségi arányszámot ad s egész országrészekben, mint pl. alföldünkön ezen országos átlagon is alul marad a népsűrűség. Hihetetlen az, hogy ily gyér lakosságot ez a terület ne tudna táplálni és eltartani, ne tudna elég munka-alkalmat szolgáltatni, ha megfelelő eszközöket és intézményeket teremtenék.

Elégedetlen az iparos és a kereskedő is. Unos-untalan azt hangoztatjuk, hogy Magyarországot iparúzó állammá kell át alakítani. Ez igaz is, helyes is. Kétségtelen, hogy a patriarkális mezőgazdasági művelésből nem lehet megélni s csak az ipari országok boldogulnak igazában. De mialatt ez az elmélet járja, a gyakorlatban nemcsak nincs elegendő ipa-

runk, de annak a kevésnek is, a mi megvan, nélkülöz a művelője: a magyar ipar nem tudja eltartani a magyar iparost, ez a tény. Pedig csak a két és fél millió lélekről, az összlakosság 14 2/10-áról van szó, tehát az iparral foglalkozók: oly kis kis számáról, hogy még oly gyenge iparviszonyok között is megélhetést biztosító kellene, hogy legyen ez a foglalkozás. De hát ha azt a kis ipart is, a mi van, agyonüti Ausztria a maga reánk nehezedő súlyával és megölni segíti a magyar fogyasztóközönség a maga hallatlan közömbösségével, mely a tulipános esztendőben még rosszabbá tette a helyzetet, mint előbb volt! És a kereskedés? Hát nem kell-e, hogy a magyar kereskedő létküzdelmet folytasson oly irányzatokkal, melyek mind jobban elhatalmasodva, egyes-nesen kipusztítását célozzák; nem hirdetik-e nyíltan hatalmas közületekben, hogy a kereskedő fölösleges, ártalmas és csak egy dolog istennek tetsző és kedves: a fogyasztási szövetkezet?

Mit mondjunk a kis- és középbirtokos osztályról, melynek körülbélül legtöbb oka van az elégedetlenségre? Az idén jó termésű esztendő volt s mégse váltotta be a hozzája fűzött reményeket; nem hozhatta meg a gazdász részére a kibontakozás lehetőségét. A földbirtok eladósodása akkora ma már, hogy a terhek megölik a birtokost; talán a jó termések hosszú sorozata állandóan kedvező értékesítési konjunkturák mellett javíthatna a

Bene Tamás meg a népe.

írta: Haraszthy né Szederkényi Anikó.

Bene Tamás korlátlan uralkodó. Országá a legkomolyabb ország: a hullaház. Népe a legcsöndesebb nép: a halottak.

Bene Tamás, a népétől soha felelősségre nem vont király, nagyon csöndes ember. Ha kimegy az utcára, összeszorítja ajkait. Csak akkor szól, ha kell. Ilyenkor is úgy ejti a szót, mintha fájna kimondania. Lépése is olyan lassu, olyan vontatott. Mintha kőből lennének a tagjai. Szomorú egy ember.

De ha a népe közt van Bene Tamás, akkor beszél. Társalog az ő hallgató csöndes embereivel. Nagyon jól ismerik már ők egymást. Tud Bene Tamás olvasni azokból a merev vonásokból. Ismeri már ő azoknak az abécéjét.

Hozza a kis számlót Bene Tamás. Odaül a hullaház közepére. Körülötte a hosszú asztalokon nyújtózkodnak az ő emberei. Férfi, asszony, leány, gyermek vegyest. Mellette meg apró, fényes kicsi bádorgódobozok vannak. Előveszi az újságot. Olvas és közben társalog:

— Hát mit szölk ehhez? Nem furcsák az emberek. Őnek, rabolnak, sikkasztanak. Hát érdemes mindezt elkövetni? Adhat olyasmit az élet, amiért érdemes az egész életet megmérgezni? Az emberek olyan ostobák. Nem tudják belátni, hogy teljesen mindegy akár se-lyemrongy, akár kartonrongy. Akár pecsenye,

akár puliszka, egyre megy. Megrohad, oszt megrohad.

Tovább olvas Bene Tamás. Aztán megint kezdi:

— Látjátok, újra nekibolondultak már valaminek az emberek. Láz az egész. Nem hiszitek? Én mondom nektek. Láttam már én ilyet. Ti is tudhatjátok. Hisz ti is jártatok kint. Tudhatjátok, hogy a huszadik századbeli ember nem a lelkével, hanem a vérével érez. Undorral rugja félre holnap azt, amiért tegnap még az eget ostromolta. Lecsillapult a láz. Tegnap még negyven fok. Holnap már csak harminkét és fél.

Közben föláll Bene Tamás. Odamegy az egyik asszonyi tetemhez.

— Hm. Hát te is itt vagy? Te is. Hát itt kerültünk össze? Aztán így. Hm. Furcsa. Mi? Emlékszel még? Akkor még nem voltál ilyen utálatos, kékes, barnás foltokkal tele. Akkor még fehér, tüzes és puha voltál. Ugy-e most már nem vagy olyan rátarti? Akkor még büszke voltál. Akkor még becsületes voltál. A szemed villámlásából ragyogott ki a fehérség, amikor férjedért kiáltottál. Pedig nem csináltam mást, csak épp megcsimítottam a hajadat. Lásd, most meg is csókolhatnád. Pfüj, de nagyon rossz a szagod. De hogyan is kerültél ide? Ugy látszik, más valakit nem dobtál ki mint engem. Aztán akkor téged akart ő kidobni, az urad. Hanem a hajad, az most is szép. Hanem amint látom fölfúj téged az a kis arzén, vagy micsoda. Gyere kapsz finom övecskét a hasadra,

hogy karcsueska légy — és jó erősen rácsavart egy kötelet Bene Tamás a holttestre.

Visszamegy aztán a helyére. Szeretettel simogatja a kis dobozokat.

— Titeket szeretlek. Titeket, kis koraszülöttek. Titeket is ideküldenek hozzám. Ó, de sok esze volt az anyátoknak. Nektek is volt eszetek. Sok eszetek. Több mint akármelyik embernek a világon. Meghaltatok, mielőtt élteket volna. Hát nem ez a legokosabb. Töletek tanulhattok volna Byron is. Ő is végig küzdött egy életet, aztán mégis csak meghalt. Hát érdemes volt irodalomtörténelmet csinálni csak azért, hogy az ember utóljára is úgy forduljon föl, mint egy giliszta. Ő én csak titeket szeretlek. Nektek volt eszetek, sok eszetek, — és dermedt, fáradt mozdulattal simogatja Bene Tamás a kis dobozokat.

Pedig nem mindig volt ő ilyen ember. Nem. Volt egy másik Bene Tamás, aki addig nyalázkodott az élet mézéből, amíg megcsömörlött tőle. Addig járt a villámfény birodalmába, amíg megromlottak a szemei.

Beült hát egyszer Bene Tamás az ő se-lyem, meg bársony butorokkal telerakott szobájába és életében először gondolkodni kezdett. Ez a szokatlan munka nagyon megzavarta a lelkét. Olyan nagyon, hogy megutálta a világot önmagával együtt.

Rájött arra huszonhat éves fejével, hogy tulajdonképpen nem is érdemes élni. Tulterhelt katarusos gyomorral éppen nem érdemes élni. Elnyűtt, elhasznált, szétpocsékoltt ifju testének

helyzetükön gazdáinknak; így, a hogy ma a viszonyok állanak, a magyar föld, az egykori tejjel-mézszel folyó Kánaán se tudja eltartani a gazdáját, ha csak ezer szármra nem jutottak neki a holdak egy-egy hitbizomány révén.

Elégedetlen az értelmiségi osztály. Dacára annak, hogy hazánkat fokról-fokra oly mértékig rendeztük be az évek során hivatalnok-országgá, hogy töménytelen ember huz biztos jövedelmet a szellemi munkája után és boldog-boldogtalan töri magát a hivatalokért, még sincs elégedettség a hivatalnokok között se. A fizetések a tisztviselői állások zöménél nyomoruságosak, nem állanak arányban a megdrágult életviszonyokkal; a hivatalnok járandósága a legszükségesebbre is alig futja s az ugynevezett fizetésrendezési mozgalmak, ha célhoz vezetnek is sok milliónyi újabb áldozat árán, csak alig fognak segíteni. Hisz a tisztviselő fizetése oly arányban nem emelkedhetik, a mint a drágaság nő s a cifra nyomoruság megmarad továbbra is. A lateiner elemnek bizonytalan keresetre utalt része elégedetlen, mert valamennyi pályán nagy a tultermelés, még egyszer annyi ember között oszlik meg a kereset, mint azelőtt s ez a kereset nem-hogy több lenne, de az általános megélhetési viszonyok súlya alatt még kevesedik. Nem elégedettek még a püspökök se, a kiket a magyar nép szállóigéje az anyagi jólét legnagyobb fokára helyez; akárhánynak fejét erősen nyomja a gond.

És ebben az általános elégedetlenségben, az elkeseredésnek, a meglankadt energiának, a lemondásos fatalizmusnak ebben a tömkelegében nem látszik egy sugár se, a mely a jobbu ással biztatna. Az emberek milliói so-áig mindent az államtól vártak s annyira hozzászoktak ahhoz a gondolathoz, hogy állami gyámkodás nélkül nem lehet élet e hazán, hogy elszoktak az önségéy gondától teljesen s mikor rájuk szakad az élet terhe, az állam pedig nem képes mindazt a várakozást kielégíteni, a mivel feléje fordulnak, fásultan néz mindenki sorsá-

nak bizonytalan esélyei elé. Ez a fásultság reá nyomja bélyegét az egész életre annak minden vonatkozásában, az egész korszakra annak minden intézményeivel, berendezéseivel s az összkép, mely előttünk áll, oly siralmas, oly lehangoló, hogy még azok bizalmát is alkalmas megrendíteni, akik erős hitet tápláltak a nemzet szívóssága, Magyarország jövője iránt.

Am, a hogy így sötétben megrajzoljuk a magyar glóbus ezidő szerinti helyzetének körvonalait, mégis azt kell hirdetnünk, hogy nem szabad elcsüggedni, nem szabad eldobni magunktól a jobb jövő iránti bizalmát. És mindenekelőtt az önbizalmat nem. Mert csakugyan szívós faj a magyar; nagy és nehéz megpróbáltatásokat állott ki ezer év alatt, a nélkül, hogy összeroskadt volna mikor félvilággal állott fegyveres küzdelemben; miért szabadna összeroskadnia most, mikor csupán gazdasági kalamitások özönének a gátjait kellene felépítenie? Igaz, hogy ehhez a munkához erős, kipróbált vezérekre volna szüksége, a vezérek tekintélyét pedig részben elkoztatta az átkos pártviszály, részben lekötö azokat ama ferde politikai helyzet, melyben ki tudja meddig tartó átmeneti kormányzatunk van s ki-zártnak tekinthető az állam olyan irányító tevékenysége, mely új alapjait fektetné le összes berendezkedéseinknek s ez alapokon segítően megépíteni a második ezredév Magyarországot. De ha erre ma még nincs is itt a pillanat, készülnünk kell annak elérése.

Bizonyos, hogy gyökeres átalakítást igényelnek összes viszonyaink, hogy azok között a nemzet minden életszerve megtalálhassa a maga munkakörét s abban boldogulásának eszközeit. Körülöttünk mindenütt részben végbement már, részben folyamatban van az átalakulás a közgazdaság, a társadalom, az államélet, a szociális élet terén egyaránt; ez elől mi sa-térhetünk ki, ha esetleg itt ott megrázkódásokkal fog is járni. Az általános elégedettség, melynek alapos okai vannak,

arra tanít, hogy jelenlegi berendezkedésünk többé nem f-lel meg régi kerete nek, megszokott, de elavult felfogásai al, tagolásai a modern élet követelményeinek. Nemzeti sajátosságaink megőrzése mellett szakítanunk kell mindazzal, a mi ma elégedetlenséget szülve megbénítja és lekötö az eleven életerőket; oly követelmény ez, melynek elégét nem téve visszaterhet fö-lénk a mohácsi vész utáni szomorú korszak. Bármily szomorú legyen is tehát a jelen, nem szabad elcsüggedni, hanem ki-tartóan munkálni kell, hogy kibontakoz-hassunk bajainkból. Csak új munkálko-dás segítségével oszolhat szét az a sötét, nehéz köd, mely ma lombán nehezedik egünkre és komorrá, sötétté teszi a ka-rácsonynak szent ünnepét.

Kossuth nyilt kártyákkal játszik.

Írta: Bánffy Dezső báró.

Mint fővárosi tudósítónk sürgönyzi, a *Magyar Közélet* karácsonyi számába Bánffy Dezső báró nagyérdéki politikai cikket írt, amely így hangzik:

Az országgyűlés 1906 február 19-én fellett oszlatva. Nehéz és nagy napok előtt állotunk. Az alkotmány alapjai inogtak meg; az egész nemzet szinte reménytelenül megdöbbenve látta a helyzetet, de nem látta a kibontakozás útjait. A vezérő-bizottság, lehetne mondani, szinte permanenciában együtt volt. Február 20-án este-vártuk az összes tagok egybejöttét a függetlenségi párt elnöki szobájában. Természetesen miről beszélhetünk volna egyébről, mint a helyzetről, és első sorban a február 21-re az elnök által meghirdetett országgyűlési ülés esélyeiről. Heten voltak: Kossuth Ferenc a vezérő-bizottság elnöke, gróf Apponyi Albert, Tóth János dr., Barabás Béla dr., gróf Zichy Aladár, Rakovszky István és Bolgár Ferenc. Az aggódo lelkek megnyugtatóra és biztatására Kossuth Ferenc azon nézetének adott kifejezést, hogy az országgyűlés feloszlata után is a remélhető választások előkészítésére együttmaradásuk szükséges, de elmondotta azt is, hogy ezen választásokat úgy kívánja vezetni, hogy azoknak

maradékát tehát el fogja pusztítani. Belátta, hogy bizony kár volt két kézzel, mértéktelenül tömni szájába az izes falatokat az élet tányérjáról, de hát már késő volt a megbánás. Nem érdemes azért leélni az élet hátralevő nagyobbik részét, hogy lágyult aggyal, elsenyvedt testtel, kitordeledző fogaival rágeszálja az „izéket.”

Mondom, elhatározta hát Bene Tamás, mikor először gondolkodni kezdett, hogy eljátsza kis játéka. Ugy tudta, szokás ilyenkor holmi kis leveleket írogatni. Ő, a ki úgy tett eddig mindent és mindig, ahogy szokás, most sem akart hűtlen lenni önmagához.

Elővett egy újságot, hogy a levélpapír alá tegye. Rápillant és meglát egy hirdetést: „Őrkerestetik a hullaházba.” Átfutotta Bene Tamás a hideg és érezte, hogy ludbörzik az egész teste. Fölmerült előtte egy kép. Látta magát a padlón vérző fejjel. Látta magát, amint körülveszik a kíváncsiak. Amint jönnek a rendőrök és összedobálják az egész lakást. Utálatos sárfoltokat hagynak a szőnyegen. A bolyhos, lágy szőnyegen, ahol annyit csintalankodtak Bene Tamás puha, illatos testü vendégei.

Aztán látta, hogy fölkapják és viszik a hullaházba. Pfuj! elfogta az irtózat. Fölkavardott a gyomra. Valóságos fájdalmat érzett a lelkében. Egész világosan érzett olyan érzést, mintha a jobb oldalában volna a szive és ott göresösen összehúzódna. Kinlódott Bene Tamás. Nem volt többé bátorsága meghalni. De ahhoz még kevésbé volt, hogy tovább éljen. Tovább éljen abban a világban, amelyet nagyon is jól meglátott. Megbánta nagyon, hogy elkövette azt a bolondságot, hogy életében egyszer

gondolkozott. De már késő volt. Jóvátehetetlenül késő.

Kétségbeesett, igazi kétségbeeséssel. Lelke bejárta gondolatai szárnyán az eget és a földet. Az égből nem mert kopogtatni. A földön nem birt maradni. Szörnyen megbánta minden tettét. Szeretett volna mindent visszaesinálni.

Belátta Bene Tamás, hogy semmi sem marad megbosszulatlan. Mint a vetítógép, úgy működött az agya. Azon a kiterített újságlapon szédületes sebességgel rohantak el előtte cselekedetei: Jöttek olyan alakok, akiket régen látott, de most mégis megismert. Jöttek sok leányok. Könyv jött velük. Könyv folyt utánuk. Sok minden és utoljára nagy, szürke agyagtömb jött. Bene Tamás előbb nem tudta mi az?

Fájó, hasgatkozó fejével gondolkodott. Kitálta. Az az agyagtömb a munka, melyet neki, az Embernek el kellett volna végezni magáért és a többi emberért. Ott himbálódzott előtte földolgozatlan, iromba tömege a rá kiszabott munkának. És ő érezte, hogy remeg a teste, fél tőle. Érezte, hogy ő, a ki sohasem dolgozott, nem mer a munkára gondolni. Érezte, nincs annyi ereje, hogy ütésre emelje a csakányt.

Aztán jött megint a hullaház. Ennek látára, mint az istennyila, hasított Bene Tamás lelkébe egy gondolat. Ő elmegy a hullaházba örnek. Fölkacagott Bene Tamás, szilaj, éles, gunyos nevetéssel. A nagy csöndességben úgy hangzott fölébe saját nevetése, mint a koporsóra hulló rögök dübörgése. Összerezent, de újra rá gondolt iménti gondolatára és elment Bene Tamás hulláörnek.

Azóta járja, egyre járja az uton-utfélen

fölszedett holtak birodalmát. Néha, mint nyirkos, ködös sirba, besugárzik lelkébe egy gondolat hajnalhasadása: Bene Tamás ha újra élne, be másképen élne, be másképp élne... De aztán elfogja újra komor, rideg nyugalma és társalog csöndes országában csöndes embereivel.

Az idegen.

Írta: Paul Ginisty.

— Kedves Dorbeil, ön ma úgy játszik, mint egy éjjeli őr!

— Igen, jegyző ur, kissé szórakozott vagyok.

Minden csütörtökön pontban öt órakor Lecour, a kis város jegyzője, megjelent a Dorbeil-házban, hogy néhány óráig kártyázzék.

— Hát mi baj? — szólt a jegyző és félretette a kártyát. — Csak nem Róbert?

— De igen! Ez a fiu — én nem tudom, még rossz vége lesz. Még befogja mocskolni a családi becsületünket... Gyöngye apa voltam... Most már persze nem elégszik meg azzal, hogy az adósságait kifizettem, a jussát is kikéri... Az a nő olyan pénzzavarba hozta Róbertet, hogy most már kétes vállalkozásokból akar pénzt teremteni.

A jegyző hallgatott.

— Igen, — folytatta Lecour — az élet nem olyan könnyű. Én annak idején jól meg-nősültem. Átvettem apósom banküzleteit, de ottan szerencsétlen voltam... Azóta a fájdalom botrány óta — ön emlékszik rá — nem-

eredménye a függetlenségi párt abszolút többsége legyen.

Amit akkor Kossuth Ferenc nyíltan kijelentett, annak természetes folyománya mostani nagy port felvert levele. Nyíltan megmondotta akkor, mi a célja; célját a választások rendén el is érte és az elért eredmény biztosítása; semmi egyéb, mostani levele. Nyílt kártyákkal játszik! Ezt elismerem én is; én, ki a magyar állam nemzeti kiépítését, megerősödését, messze századokra leendő biztosítását, az 1867-ben létrejött alapon hiszem csak lehetőknek, ki nyíltan hirdetem, hogy nem tőlünk függő esélyekre és európai válságokra alapított politikát követhetőnek nem tartok; ki tudom, hogy a közép Duna menténi jelenlegi nagyhatalmi dualisztikus alakulás európai szükség és az európai egyensúly megbolygatása nélkül ezen vált zatni ezidőszerint nem is szabad, de nem is lehet, ki meg vagyok győződve arról is, hogy a magyar állam fenmaradása és területi integritása a Habsburg dinasztia uralkodása alatt legjobban, legállandóbban van biztosítva. Elismerem jogosultságát annak, hogy Kossuth és pártja azt a politikát kövesse, melyet legjobbnak tart, melyen tovább haladva, legbiztosabban reméli és hiszi szolgálhatni a magyar állam érdekeit. De midőn ezt elismerem, egyszersmind köteleységemnek tartom meggyőződéshez hiven állást foglalni nézetem mellett. Ezt tettem azon bizonyos nehéz napon is, mikor Kossuth kijelentésével szemben azonnal kijelentettem, hogy Kossuth bejelentett törekvése lehetetlenné teszi nekünk, a fennálló dualisztikus alakulás híveinek, a továbbra való együtt küzdést, mert hisz az alkotmány védelmének címe vagy leple alatt nem vállalkozhatunk arra, hogy politikánk alapelveivel egészen ellentétes többség létrejöttének legyünk segítő harcosai. A jelen volt képviselő urak nem nyilatkoztak, sőt Kossuth sem feszegette tovább e kérdést.

Megdöbbenve láttam előre a helyzetet és azt is, hogy a nehéz napok aggodalmának nyomása alatt a vezérő-bizottság többi 67-es tagjai nem tudták, vagy nem akarták mérlegelni Kossuth kijelentésének nagy jelentőségét. Sőt Andrassy Gyula gróf — kivel az esetet még aznap közöltem — sem volt hajlandó tovább a kérdéssel foglalkozni. Rohamosan fejlődtek az

után a viszonyok. Nekem ezért és más okoknál fogva nem volt lehető tovább is a vezérő-bizottságban megmaradni.

A vezérő-bizottság rövidre reá megtalálta a királyhoz való közeledés utait, a kormány ki lett nevezve az együtt maradt pártok vezérémbereiből. Wekerle elnöklete alatt. Wekerle kívül állott a pártokon, kívül a küzdők sorain és mint ilyen jónak ígérkezett a küzdelem céljait egyelőre félre tevők vezérlésére. A választások meg lettek tartva; amit Kossuth tervelt, azt meg is valósította. A függetlenségi párt nagy többséggel jött be a Házba, de magában a szövetkezett pártok egységében is bírja az abszolút többséget.

Ez a helyzet ma követeli a maga következményeit. A választások előtt lehetett koalíciós kormányt alakítani, lehetett a koalíciós pártok együttműködését tervelni. Ma már nem lehet Kossuth nyílt kártyákkal játszani. De megnyerte így is a játszmát. Ezen tény elől kitérni nem lehet.

De ennek kényszerítő következménye, hogy a kormányzatért csak az lehet felelős, ki a többség. Ma a függetlenségi párt vezére Kossuth, övé a vezérlés joga, de ennél több a kötelessége is. A program tekintetében színtelen Wekerle, nem felelhet a függetlenségi politikáért, Andrassy Gyula gróf, vagy Zichy Aladár gróf nem képviselhetik a jogosan érvényesülést kereső függetlenségi párttal szemben saját 67-es politikájukat. Kossuth elérte kitűzött célját a választásoknál, mert megírta a törvényhatóságokat illetőleg. levelét, mely folyamán törekvése sikerének. Következésképpen szívós kitartással halad utján. Ehhez joga van, de nincs joga a nemzetet, a nemzet függetlenségi érzelmű polgárait békében tartani. Nincs joga követelni, elnézni vagy túrni, hogy vele a felelősségben osztozzanak azok, kik vele nincsenek egy nézetben. Az e-mények alakuló kényszere nem enged hamis kártyákkal való játszmát. Kossuth nyílt kártyákkal játszik. Ma a függetlenségi párt többség, sőt hódító hadjáratra indul újabbán Kossuth levele folytán. Vagy a függetlenségi párttal menjen elvi alapon mindaz, ki a felelősséget is vállalja a vezetésben, vagy álljon félre esetleg elvei mellett, szembe a helyzettel.

A nemzet nagy többsége határozott! Lásuk! Érvényesüljön a többség akarata, vagy derüljön ki a hirdetett politika, a jelszavak tarthatatlan vagy tartalmatlan volta.

Én megmaradok nézeteim mellett. Érdeklődéssel várom, vajjon azok, kik 1906. február 20-án Kossuth Ferenc terveivel szemben elhangzott tiltakozásomat nem tartották figyelembe veendőnek, ma Kossuth Ferenc levelének olvasása után még mindig hiszik, hogy hallgatniok lehet?

Maga a nemzeti küzdelmek idején távol állott Wekerle vagy Andrassy Gyula gróf, Zichy Aladár gróf és velük együtt annyi sokan lehetőknek tartják-e az együttmaradást.

Koalíciós kormányoknak van létjogosultságuk néha egyes, az egész közéletből kiszakított kérdések együttes megoldására, mely célra elég nagy és a többség felett rendelkező egy párt nincs. De a koalíciós kormányok idejében a szövetkezett pártok küzdelme egymás között lehetetlen, sőt megengedhetetlen. De koalíciós kormány alakulására nincs is meg a jogosultság akkor, ha a szükséges többség egy pártban meg van.

A választások előtt alakulhatott koalíciós-kormány, az jogos, helyes, sőt akkor szükséges volt, ma a választások után csak függetlenségi kormánynak van alkotmányos jogosultsága. Kossuth levele is azt mutatja, hogy ennek így kell lenni, a viszonyok kényszerítő alakulása ezt parancsolja. Erre vállalkoznia kell a függetlenségi pártnak. De ezt kötelessége elősegíteni ama a koalícióban levő többi pártoknak is, első sorban a vezéreknek. Sorakozzanak, ha elveik engedik, a függetlenségi párt sorai közé, vagy válnak ki a koalícióból és menjenek ellenzékké. Erre ugyanis szükség van; a mai helyzet szinte megszügyenítő. Miként itéli meg első sorban a külföld ami viszonyainkat, látva, hogy komoly ellenzéki harc csakis a nemzetiségek részéről foly?

Minden kérdésnek kialakulásával nem viszik előbbre a nemzet ügyeit. Elvet állítsunk elvvel szemben. Politikai irányt, politikai iránynyal! Ez az egészséges politika, ez azon ut, melyen haladva kiépíthetjük az egységes ma-

ismerem a leányomat és most a fiam is. Szomorú öregség ez, bizony . . .

— No ön kissé tuloz, kedves . . .

A szolgálta belépett.

— Egy ur vár kint. Most érkezett Párisból és Dorbeil urral minden áron beszélni akar. Dorbeil nagyon nyugtalan lett.

— A neve?

— Azt nem akarja megmondani.

A jegyző felkelt.

— Egyedül hagyom önt. Ha szüksége lenne rám, a kertben vagyok. De nyugalom, nyugalom . . .

— Vezesse be azt az urat, — szolt Dorbeil. Huszonöt év körül, kellemes külsejű fiatal ember lépett a szobába.

— Bocsásson meg, uram . . . — szolt.

Az idegen itt kissé megpihent, mert kissé izgatottnak látszott.

— Különbösen is csak formáság. Egy félóra múlva már Páris felé utazom.

— Kihez van szerencsém? — kérdezte Dorbeil aggódva.

— Az én nevem Philippe Dorbeil.

Dorbeil felpattant.

— Ezt a nevet ön adta nekem, bár én egy másikat használok, amely kezd ismertté válni.

— Én? . . .

— Igen, uram, azt hiszem, hogy a fia vagyok . . . Ne féljen színpadi jelenettől. Ez nem az én izlésem és eszem ágában sincs önt szemrehányással illetni. . . . A törvény azonban megkivánja, hogy nősülés előtt a fiu apja bejegyezését kérje ki. Ha tehát volna kegyes

ezt a pár sort megírni. Én ezután nyomban el-távozom.

Dorbeil megütközve nézett a vendégre.

— Ha ön már nem emlékszik, — szolt Philippe — engedje meg, hogy felvilágosítsam. Huszonöt év előtt Párisban jogászodott egy bizonyos Dorbeil. Az elcsábított egy leányt és a viszonyból fiu származott, akit az apa fiának ismert el. Néhány hónap múlva azonban ez az ur vidékre utazott, ahol megnősült . . .

— Uram . . .

— A fiu anyjának pénzt küldött, egyébként azonban nem törődött vele. Később egy jóra való ember elvette őt. Ez az ember felnevelte a gyermeket, nevét ajándékozta neki. A törvény azonban megköveteli, hogy az igazi apa írja alá a házassági beleegyezést.

Dorbeil megindulva nézett a szép, nyílt tekintetű fiatal emberre.

— Ön . . . a fiam . . . Ha ezt tudtam volna . . .

— Kérem, mint mondtam, nem akarok jelenetet rögtönözni . . . Ha volna szives ezt az ívet aláírni . . .

Dorbeil, aki rossz fia miatt az előbb felizgatta magát, nagyon meg volt hatva, hogy ezt a törvénytelen fiát így látta maga előtt.

— Ön bizonyára elítél engem . . .

— Én nem ítélek, uram . . . Egy perc múlva már nem is fogom önt ismerni. Az egész egy formáság . . .

Dorbeil nagyon meg volt indulva.

— Kérem . . . engedje, hogy megmagyarázzam . . . Ha vétkeztem, bűnhödtem is érte

. . . Kérem, hallgasson meg . . . Annyi mondanivalóm van . . .

— Uram pár percz múlva, indul a vonat és jobb volna, ha ezt a kínos találkozást minél előbb befejeznék.

Philippe hideg mozdulattal toltta az írást Dorbeil elé, aki gépiesen engedelmesskedett.

— Köszönöm, uram, — szolt Philippe.

Köszönt és az ajtó felé tartott.

Dorbeil utána sietett.

Nagyon kérem . . . Csak egy kis időre . . . a következő vonatig . . .

— Lehetetlen, Párisban várnak rám.

Dorbeil könnyezett:

— Ha tudná, hogy mi dul most bennem. Mennyi bűnbánat gyötör és mennyi szeretet ébrededik bennem. Szeretném önt viszontlátni.

— Ez sértés volna anyámra és arra a derék emberre, aki valóban apám volt. Uram, volt szerencsém.

Szilárd léptekkel ment le a lépcsőn és onét a kertbe.

Dorbeil utána akart menni, de érezte, hogy hiábavaló volna. Érezte, hogy Philippenek igaza volt. Most már késő.

Egy padra dőlt és szomorú, kínzó gondolatainak engedte magát át.

Lecour a folyosóról jövet, Dorbeilhez lépett:

— Nos, barátom mi történt? Ugy-e, kellemetlen látogató volt ez az idegen?

— Igen, idegen volt, tényleg az . . . — szolt Dorbeil fájdalmasan, miközben másik fiára gondolt, arra, aki nem idegen, de annyi bánatot okozott neki.

gyar nemzeti államot, a maga nemzeti, politikai és gazdasági önállóságában.

En Kossuth Ferenc politikáját nem teszem magamévá, de azt, hogy nyílt kártyákkal játszik tisztelni, sőt méltányolni tudom. *Tessék a többi politikuskainknak is nyíltkártyákkal játszani!* Kossuth megírta levelét!

Várnunk, követelnünk kell erre a választ.

Az elsímitás, az elmagyarázás máról holnapra adhat percnyi csendet, de a haza ügyeit nem viszi előbbre. Talán midőn ezen sorok napvilágot látnak, már történt valami. Talán akkorra e sorok már túlhaladott álláspontot képviselnek. De ezt el kellett mondanom, mert ez az igazság.

Bosznia a delegációban.

A közös pénzügyminiszterium Budapesten

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 22.

A magyar delegáció ma délelőtt tíz órakor *Zichy* Tivadar gróf elnöklete alatt teljes ülést tartott, melyen a közös pénzügyminiszter budgetje került sorra. Jelen volt az ülésen *Burián* István báró közös pénzügyminiszter is.

Elfogadtak egy albizottsági javaslatot, hogy a közös pénzügyminisztérium *helyzetessék át Budapestre* és a megüresedő állások magyarokkal töltesse be. Ez szép határozat volna, de persze, — csak határozat marad és sohasem lesz belőle valóság.

Bosznia költségvetésénél a reformokat sürgette meg *Batthyány* Tivadar gróf, *Bernáth* Béla pedig a magyar érdekekért emelt szót. *Burián* István báró válasza után természetesen mindent egyhangulag megszavaztak.

Részletes tudósításunk a következő:

(A közös pénzügyminiszterium budgetje.)

Rudnyánszky József báró előadó volt az első szónok, aki a pénzügyi bizottság jelentését elfogadásra ajánlotta.

Az általános költségvetést a bizottság vita nélkül *elfogadta*.

A részletes tárgyalásnál az előadó a bizottság két határozati javaslatát ajánlotta elfogadásra, melyek szerint a közös pénzügyminisztérium Budapestre helyezendő át és a pénzügyminiszteriumban üresedésbe kerülő állások magyar honosokkal töltenők be. A bizottság a határozati javaslatokat elfogadta s megszavazta részleteiben is a közös pénzügyminiszterium költségvetését.

Általánosságban s részleteiben elfogadták a közös számvevőszék budgetjét is.

(Bosznia dolgai.)

Ezután az *okkupációs hitel* került sorra.

Hoitsy Pál előadó előterjesztése után *Batthyány* Tivadar gróf elmondta, hogy Beck osztrák miniszterelnök az urakházában tegnap beszédet mondott, melyben azzal a megokolással ajánlotta az általános választói jog megszavazását, hogy azután *Ausztria annál tömörebben készülhessen a Magyarország ellen való harcra*. Az osztrák választói jog kiterjed Dalmáciára, Bosznia közvetlen szomszédjára is. Szerbiában is radikális alkotmány készül és Horvátországban is megvalósult az általános választói jog. Kérdi, lehetséges-e így az abszolútizmust a megszállott tartományokban fenntartani? Az autonómia ennél nagyobb kiterjesztését kívánja Bosznia-Hercegovinában. (Helyeslés.)

Sághy Gyula: A felmerülő panaszok alapos megvizsgálását kéri.

Bernáth Béla: A magyar érdeket elhanyagolják Boszniában. A szabad sajtó behozatalát is megsürgeti.

Burián István báró közös pénzügyminiszter: Érti a türelmetlenséget, amelylyel Bosznia reformjait sürgetik, de kéri, hogy a megszállott tartományok megújítása gyorsaságának mértékét ő állapíthassa meg. Reméli, hogy a jövő költségvetés benyújtásakor több eredménnyel már be fog számolhatni. A mohame-

dánok kiterési viszonyait már 1900-ban szabályozták. Boszniában erős községi érület van s ez is biztosítéka, hogy könnyebben lehet majd velük dolgozni. Minden panaszt tüzetesen megvizsgálta. A magyar érdeket nem hanyagolja el Boszniában s erre vonatkozólag konkrét adatokat kér. A teljes paritást a legszigorúbban betartja. A szabad sajtó dolgában a törvényjavaslat már kész s a jövő év elején valószínűleg meg fogja csinálni.

Batthyány Tivadar gróf: Személyes kérdésben szól s elmondja, hogy ő nem a boszniai deputáció információi után indult. Sürgeti a boszniai autonómia megteremtését.

Ezután a bosnyák költségvetést is *megszavazták*.

E nők fél tizenkét órakor tíz percre felfüggesztette az ülést

(A zárszámadás.)

Szünet után a zárszámadási albizottság jelentését tárgyalják.

Nagy Emil előadó ismerteti a jelentést.

A jelentést általánosságban minden vita nélkül elfogadták. Következett a részletes tárgyalás. A jelentéseket részleteiben is vita nélkül *elfogadták*.

E nők: Kéri, hogy a jövő ülést a szükséghez képest összehívhassa. Ezzel az ülés véget ért.

A koronaőr beiktatása.

Ünnepély a budai várban.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 22.

Mint fővárosi tudósítónk sürgönyzi, ma délelőtt történt meg a magyar szent koronának az új koronaőr, *Wesselényi* Miklós báró által való ünnepélyes átvétele. Az ünnepélyes átadás a koronahelyiség mellett levő teremben délelőtt kilenc órakor folyt le. Az ünnepélyen, melyre az országzászlósok, a miniszterek, a hercegprímás, a hadtestparancsnok, a honvédségi adlatus, a királyi kuria és a közigazgatási bíróság elnökei, a számvevőszéki elnök, a székesfőváros főpolgármestere és Pestvármegye főispánja voltak hivatalosak, résztvett *József* főherceg is nejevel, *Augusztina* főhercegasszonnyal és fiukkal, *József Ferenc* főherceggel, *Batthyány* Béla gróf szolgálattevő kamarás és *Szegedy* Giza udvarhölgy kíséretében.

Az ünnepélyes aktsúról a jegyzőkönyvet *Márfy* Albin államtitkár mint államjegyző vezette.

Az ünnepély elején *Wekerle* Sándor miniszterelnök, akit az ujonnan választott koronaőr beiktatására a király mint külön kinevezett biztost bizott meg, *Széchenyi* Béla gróf koronaőr és *Zichy* Nándor gróf tárnokmester által a koronahelyiségből az ünnepély színhelyére hozatta a koronát tartalmazó ládát.

Miután a választásra vonatkozó okmányokat felolvasták, a miniszterelnök, mint királyi biztos beiktató beszédet tartott, amelyben *Wesselényi* Miklós bárót mint új koronaőrt bevezette e méltóságába és a jelenvoltakat felszólította, hogy *Wesselényi* Miklós bárót ezennel koronaőrnek tekintsek, az új koronaőrt pedig felhívta, hogy a magyar szent korona őrzése körül a legnagyobb gondossággal járjon el.

Az új koronaőr ezután megtekintette hivatali elődjének a koronáládán lévő pecsétjét s miután azt sértetlennek találta, a királyi biztos miniszterelnök, néhai *Radvánszky* Béla báró tulajdonában volt koronakulcsokat néhány üdvözlő szó kíséretében átadta *Wesselényi* Miklós báró koronaőrnek.

Wesselényi Miklós báró lepdületes szavakkal válaszolt, amelyekkel fogadalmat tett, hogy a reáruházott annyira megtisztelő megbízatást hiven fogja teljesíteni.

Ezután a szent koronát a két koronaőr visszavitte a helyiségebe, mely elzárattott.

Ezzel az ünnepély véget ért.

Forronganak a postások.

Botrányok egy áthelyezés körül.

Interpelláció.

Magyarország postásai lázban vannak. Nehéz munkájuk robotos nyugalmát megzavarta a nagyváradi postások szétkergetése. Felhőtlen égből ha lecsap a villám, nem okoz olyan meglepetést, mint az a rendelet, amely *Rutter* Emil postatanácsos és *Niedermann* Antal postasegédtitkár áthelyezését, valamint *Schöpflin* Ágost postaigazgató szabadságolását hírül adta. Nem közönséges áthelyezések-ről van itt szó. Hlába hangsúlyozták, hogy az áthelyezés „szolgálat érdekében” történt, senki hitelt nem adott nekik.

Tudják a postások, hogy ezek az áthelyezések a *postás-szövetség létrejöttének megakadályozását*, a postáskongresszus előkészítésének letörését jelentik. Október hó 17-én bocsátotta ki a budapesti központ az első felhívást a postai kongresszus megtartása iránt. Világosan hangsúlyozta a felhívás, hogy a mozgalommal egyáltalán nem szeretnék a nemzeti kormány helyzetét, munkáját megnehezíteni; azt is hangsúlyozták, hogy a mozgalom minden politikától távol áll és személyek ellen nem irányul, az egyedüli cél tárgyilagosan feltárni a helyzetet, hogy a nemzeti kormány a postások óhaját, jogos kéréseit megismerve, azokat minél előbb megvalósítsa. Ugy-e bár, ebben csak nincsen semmi üldözendő? Ennyire — kérések előterjesztéséhez joga van minden magyar embernek — joguk van a postásoknak is?

Mégis mi történt? A postások *központi igazgatósága* — és jól jegyezzük meg, hogy nem a kereskedelemügyi miniszter — első perctől kezdve rossz szemmel nézte a mozgalmat. Meg is kezdték a mozgalom elfojtását, elcsendesítését. Előbb szép szóval. A postáskaszinóban megjelent egyik főmogul és ígéretekkel próbálta az országos kongresszus előkészítőit leszerelni. Némileg sikerült is ez. Hittek az ígéreteknek. Mikor azonban az 1907. évi költség-előirányzat megjelent és a postások rájöttek, hogy az ígéretekkel be lettek csapva, újra megindították a mozgalmat a szövetség létesítése érdekében.

Joggal hihették, hogy a postások sem lehetnek mostohább gyermekei az államnak, mint a vasutasok, s ha nekik megengedték a szövetség létesítését, a postásoknak sem tilthatják meg. A budapesti főigazgatóság tovább folytatta munkáját. A „csendes nyomás”-okkal sikerült is Budapesten elálmosítani a mozgalmat, a nagyváradiak azonban nem engedték magukat befolyásolni.

A nagyváradi előkészítő bizottság tovább is dolgozott a postai kongresszus érdekében. Az agitáció lelke, az előkészítő bizottság tiltára: *Niedermann* Antal volt. Megpróbálták őt is elhallgattatni, előbb szép szóval, azután fenyegetéssel s mikor ez sem használt, jött a kancsuka. Áthelyezték. Csalados ember. Télviz idején vigye gyermekeit más iskolába vagy hagyja otthon idegen kézen. Áthelyezték *Rutter* Emil helyettes-igazgatót is, mert nem akart a mozgalom letörésében segédkezni. Szabadságolták *Schöpflin* Ágoston postaigazgatót, aki egész életét közbecsülésben töltötte el s akinek mindössze 9 hónap hiányzik a negyvenedik szolgálati évből.

Gyönyörű elbánás magyar állami tisztviselőkkel. Megjelent már a félbivatalos mentegetőzés is. Hogy az áthelyezéseket a „fegyelmi szolgálat fenntartása tette szükségessé.” Nem! Ez lehetetlen! Magyarországon *nem rabszolgák*

a tisztviselők és nem lehet szolgálati fegyelem megsértése, ha valaki szervezkedni próbál, gyülekezni akar s a szervezkedésnek és a gyülekezésnek csak az a célja, hogy kérelmezzen: *kenyeret kérjen!*

Ki tehette ezt? *Kossuth* Ferencet félrevezették. Hanem aki az áthelyezésre az előterjesztést megtette: a budapesti főigazgatóság, az nagyon jól tudta, miről van szó. Nos hát ezeknek az uraknak tudtára kell adni, hogy *országos mozgalmat így elfojtani nem lehet.* Ez a recept nem is az ő találmányuk. Megkísérelték 1903. április 19-ikén a másnapra egybehívott vasutaskongresszust betiltani, a mozgalom vezetőit áthelyezni és mi lett a következmény? Délután, mikor a betiltás és áthelyezésnek híre ment, megálltak a nyugoti pályaudvaron és Rákoson a vonatok. Este, éjjel dolgoztak a távirók, másnap reggel sehol se fűtyölt a lokomotív.

Ez a recept nem vált be akkor sem, miért akarják hát most megismételni? Ami nem volt jó a Tisza-regime alatt, vajjon, hogy sikerülne a mai kormány alatt?

Mi tudni akarjuk, hogy kik akarták a *postamozgalmat így letörni* és kik akartak a *Kossuth* Ferenc nagy neve alatt, az ő nagy egyénisége mögé bujva, ilyen durva támadást intézni a gyülekezési szabadság ellen?

Haász Lajos dr.
országgyűlési képviselő.

Megrágalmazott táblabírák.

Fogházra ítelt elbíró.

Megvizsgálják az elmeállapotát.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 22

Részrehajlással, törvénytelenességgel, erőszakoskodással, megvesztegetéssel, okirathamisítással vádolta meg egy albíró az igazságszolgáltató bíróság számos, köztisztületben álló, magas képviselőjét. Az ügy elbírálására a temesvári kir. törvényszéket delegálták, amely *egy havi fogházzal és száz korona pénzbüntetéssel* sújtotta a rágalmazót, a kir. ítélőtábla azonban a tegnapi tárgyaláson elrendelte a vádlott elmebeli állapotának megvizsgálását, mert nagyon valószínű, hogy perlekedési és üldözési mániában szenved.

Tormásy Sándor 53 éves, kecskeméti lakos telekkönyvi-betétszerkesztő albíró volt Kecskeméten. Három év előtt számos hivatali szabálytalanság miatt fegyelmi eljárást indítottak ellene. A szabálytalanságok beigazolást nyertek és *Tormásyt* nyugdíjazták. *Tormásy* ezután a debreceni kir. ítélőtáblához, majd pedig a szegedi kir. ítélőtáblához feljelentést adott be, amely csak úgy hemzsegett a rágalmaktól. *Fabiny* Ferencz dr. szegedi táblai elnököt, *Bernáth* Elemér debreceni táblai elnököt, jelenleg kuriai másodelnököt, *Imling* Konrád dr. ítélőtáblai társelnököt, a jelenlegi államtitkárt, *Baross* Gyula igazságügyminiszteriumhoz besorozott ítélőtáblai bírót, továbbá a szegedi kir. ítélőtábla fegyelmi bíróságát, a szegedi kir. főügyészséget, a debreceni kir. ítélőtábla fegyelmi bíróságát, a szegedi kir. főügyészséget, *Horváth* György mátészalkai kir. járásbíró, és végül a szatmári kir. törvényszék elnökét a legképtelenebb vádakkal illette. Mint már említettük, részrehajlás, törvénytelenesség, erőszakoskodás, megvesztegetés, és okirathamisítás vádjával sújtja a fent felsorolt bírói tekintélyeket a legdrasztikusabb jelzők kíséretében.

Ezek után tagadom azt, — így végzi a beadvány — hogy a fegyelmi ítélethezatalnál *Fabiny* Ferenc és társulata és főügyésze, bírói, vagy ügyészi funkciót teljesítettek volna, hanem igenis usurpáltak a bírói és ügyészi jogokat és köteleességeket. Arcatlanság azt akarni elhíttetni, hogy „ő felsége a király” ilyen ítékezésben, velük

egyetért. Ha *Bernáth* Elemér és *Fabiny* Ferenc a maguk truppjával külföldre mennének, hogy ott a magyar igazságszolgáltatást gyakorlatilag megismertessék és az ellenem eljátszott fegyelmit ott eljátszanák, hát a publikum néhány száz kriglit dobálna a fejükhöz.”

Az igazságügyminiszter felhatalmazást adott a meghurcoltaknak, hogy *Tormásy* ellen indítsák meg az eljárást. Hivatalból üldözendő rágalmazás miatt vád alá is helyezték *Tormásyt* és a temesvári kir. törvényszék, mint delegált bíróság, ez évi augusztus 24-én foglalkozott az ügygyel. A bíróság tízrendbeli rágalmazás vétségében mondtotta vádlottat bűnösnek és ezért *egy havi fogházra* mint fő-, és *száz korona pénzbüntetésre* ítélte.

Vádlott felebbezett és így a kir. ítélőtábla elé került az ügy. *Tormásy* időközben a temesvári táblához négy írásbeli felebbezést adott be, amelyekben ismételtén *fantartotta vádjait* és kérte a vizsgálat elrendelését. Ezekben a beadványaiban kikelt a temesvári bíróságok ellen is, amiért bátorságuk volt őt elítélni, sőt neki ment a koronaügyésznek, a kuriai elnöknek és *Polónyi* Géza igazságügyminiszternek is.

Tegnap tárgyalta az ügyet a kir. ítélőtábla büntető-tanácsa. Elnök volt *Gidró* László ítélőtáblai bíró, előadó *Küttel* Samu dr., a vádhatóságot *Répászkó* Béla dr. kir. főügyész-helyettes képviselte, vádlottat *Hódosy* Adolf dr. közvédő védte.

A közvédő indítványozta, hogy rendelje el a kir. tábla a vádlott elmebeli állapotának megfigyelését, mert nagyon valószínű, hogy üldözési és perlekedési mániában szenved. *Tormásy kétszáz ezer koronát* kér a kincstártól kártérítésképpen nyugdíjaztatása miatt, egy-egy beadványért pedig 1000—3000 korona költséget számít fel. Azonkívül alig van az országban fegyelmi hatóság, ahová feljelentéseket ne menesztett volna. Mindez azt a gyanút kelti, hogy elmebeli állapota nem normális.

A főügyész-helyettes ellenezte az elmebeli állapot megvizsgálását, de a kir. tábla helyt adott a közvédő kérelmének és elrendelte vádlott elmebeli állapotának megfigyelését.

Ki lesz a trónörökös?

Thébes asszony jövődölései.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 22

Thébes asszony a leghíresebb párisi jósnő. Ő maga igen komolyan fogja fel mesterségét és a mi ennél még különösebb, komolyan veszik a babonára hajló párisiak is. *Thébes* asszony minden esztendőben felállítja a maga horoszkópját s megjövendöli a következő esztendő eseményeit. Mi tagadás, néha ráhibáz a történésekre, így például előre megmondta az orosz-japán háborút, a francia egyházi harcot, a *Dreyfus* rehabilitását stb. és ezek a bevált jóslásai felkelthetik az érdeklődést a jövő évre vonatkozó jövődöléseire. Ezeket könyvbe foglalta a hiromantikus asszony s könyve most megjelent.

Thébes szerint az 1907-ik év az összefüggéstelenéseknek lesz az esztendeje. Csupa meglepetésben lesz részünk, az időjárást illetőleg csak úgy, mint az eseményeket illetőleg. Aránylag *Franciaországot* éri majd a legkevesebb rázkódtatás. Csapás nem nehezedik majd az országra, amelynek békéjét külső háború sem fogja megzavarni. Ellenben napirenden lesznek a családi botrányok és a pénzügyi katasztrófák. Két nagy botrány fog kipattanni 1907-ben Franciaországban . . .

Annál viharosabb lesz azonban *Németország* esztendeje. Nagy megpróbáltatásoknak lesz kitéve a Hohenzollernek birodalma. A császár, akinek napjai

eddig nyugodtan peregtek le, bucsut vehet ezektől a szép napoktól . . . Utódja teljesen züllött állapotban veszi majd át a birodalom kormányzását. 1907-ben ki fog derülni, hogy *potemkinhatalom* a németeké. Az udvari botrányok tartják majd állandó rettegésben. Egy államesiny pedig végleg megdönti Németország békéjét . . .

Ausztria és Magyarország is nagyon viharos napokat él majd és a monarkianak uralkodója aggodalommal fog eltelni. *Ferenc József* király meg fog győződni róla, hogy *a korona nem száll majd arra, akit a trónöröklés rendje kijelöl.* . . . Hogy ki az a „titkos” trónörökös, akire ez a jóslás céloz, arról nem beszél a jövőbe látó asszony.

Angolországban az osztályharc adja meg a jövő esztendőnek szignaturáját. A lordok és a nép közötti antagonizmus nagyon ki fog élesedni. A felső- és az alsóház mint ellenséges hatalmak néznek majd egymással szembe . . . *Edvárd* király azonban békítően lép közbe.

A két *Amerikában* a tűz és a víz okoz majd rémes pusztulást.

A spanyol királyra nézve válságos ez az esztendő. Merénylet és betegség fenyegeti. De ha megmenekül biztos lehet, hogy hosszueletű lesz és szeretni fogják . . .

Olaszország a második renaissancejének legszebb évét fogja élni . . .

Mozgalmas lesz *Belgium* esztendeje. A régóta vetett mag talán ez idén már csirába szökken. Fontos alkotmányjogi és közjogi változások várhatók. A királyság napjai megvannak számlálva . . .

Oroszországban ködben uszik minden. Mi lesz itt: előreláthatatlan.

Lovascsendőrök Aradmegyében

Altörj csendőrezredes szemléje.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 22

A folyó év május 1-je óta az aradi csendőrszárny tudvalevőleg nem tartozik már a szegedi II-ik, hanem a *budapesti* III. számú csendőrkerülethez. Ennek parancsnoka altörjai *Altörj* Imre csendőrezredes, — amint már röviden megírtuk — hétfőn Aradra érkezett, hogy szemlét tartson az aradi szárny őrsői felett és megvizsgálja a megyében levő csendőri hivatalokat.

Altörj ezredes ma befejezte az egy hétig tartó szemleutját. *Borhy* Sándor csendőrszázados, az aradi szárny parancsnokának kíséretében előbb megtekintette az aradi szárnyparancsnoki hivatal ügykezelését, majd az aradi és a borosjenői szakaszparancsnokságok hivatalait vizsgálta meg. Ennek befejezése után a csendőrezredes az összes megyei csendőrrészparancsnokságok fölött tartott szemlét. *Borhy* csendőrszázados társaságában kiutazott Borosjenőre, Elekre, Kisjenőre, Pécskára, Radnára, Világosra és Nagyhalmágyra, hogy közvetlen tapasztalatokat szerezzen a járásparancsnokságok működéséről és a hivatalok vezetéséről, valamint arról, hogy hivatása magaslatán áll-e a járás közbiztonságának őrizetét ellátó személyzet.

A mai napon befejezte a kerületi parancsnok szemléjét, amely az aradmegyei csendőrségnek egy érdekes és jelentős reformjával is kapcsolatos. Az aradi csendőrszárny ugyanis néhány hónap előtt a kerületi parancsnokság útján fölterjesztést intézett a belügyminiszterhez az aradmegyei sikterületen levő *gyalogos csendőrőrsöknek lovasítása iránt.* A fölterjesztés kifejti, hogy sikterületen tudvalevőleg a lovascsendőrök sokkal könnyebben és eredményesebben teljesíthetik a szolgálatot, mint a gyalogos csendőrök. A nagy területen szétszórtnan fekvő gyalogos őrsök a gonosztevők üldö-

zésében természetesen nem végezhetnek oly sikeres nyomozást, mint a lovasított csendőrök, akik a lóháton vagy kocsin menekülő gonosztavókat jó szolgálati lovaikon könnyen utólérhetik és elfoghatják.

Altörzsedes mostani körútját különösen abból a szempontból is végezte, hogy melyek azok az aradmegyei csendőrök, amelyeknek sürgős lovasítása szolgálati érdekből szükséges. A szemle eredménye az lett, hogy az aradi szárny őrsi közül *egyelőre tizet kell lovasítani*. Azt azonban még nem tudni, hogy melyik lesz az a tiz sikertelenen levő őrs, amelyeknek személyzetét lovasítják. Valószínűnek tartják, hogy az alábbi őrsök kapják a lovascsendőröket: Pécska, Kurtics, Kisjenő, Szemlak, Simánd, Seprős, Elek, Ujszentanna, Vadász és Nagyzerind.

Ha a belügyminiszter elfogadja az aradi szárny előterjesztését, amelyet a kerületi parancsnokság is támogat, akkor már a jövő év tavaszán lovascsendőröket rendelnek ki a gyalogos csendőrök helyébe. Aradmegye hegyes részében természetesen továbbra is gyalogos csendőrök látják el a szolgálatot, minthogy hegyes vidéken viszont a gyalogos csendőr megfelelőbben végezheti teendőit, mint a lovascsendőr.

A csendőrezredes, aki Borhy szárnyparancsnoknak legteljesebb megelégedését fejezte ki a tapasztaltak fölött, holnap reggel visszautazik Budapestre.

Kertész Tódor fosztogatói.

Nagyszabású tolvajlások.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 22

Napok óta lázasan kutatott a fővárosi rendőrség egy nagyszabású tolvajlás dolgában, mely ma már teljesen világosan áll az ügyet nyomozó rendőrfogalmazó előtt. A szenzációs ügy részleteiről a következőket sürgönyzik:

A Szervita-tér 10. szám alatt van Kertész Tódor diszműarúüzlete. Az óriási üzletben a lopások napirenden vannak és csak nemrég tartóztatta le a rendőrség Kertésznek egyik segédét, akinél 24.000 korona értékű holmit találtak. A nagy tolvaj letartóztatása után sem szüneteltek a lopások. Kertész újra feljelentést tett, hogy ismét nagyszabású lopások történnek nála és a legszorgosabb megfigyelés dacára sem képes a tettest vagy a tetteseket ki-nyomozni.

A rendőrségen az ügyben a nyomozással megbízták Keresztessy rendőrfogalmazót, aki erélyes nyomozást indított, megfigyeltette a károsult céget és a gyanús embereket. A detektívek ügyes munkát végeztek és csakhamar nyomon voltak. Kinyomozták elsősorban, hogy Kertész üzletében egy többször büntetett vásári tolvaj, Oberberger Nándor budapesti születésű ember háziszolgái minőségben van alkalmazásban. Kiderítették, hogy ez az ember csak azért alkalmaztatta magát, hogy lophasson, de kiderítették azt is, hogy sokat jár Klein Jakab Dobutca 14. szám alatti üzletébe.

A rendőrség csakhamar meggyőződött arról, hogy Klein orgazdája Kertész tolvajainak. A detektívek vásárlás ürügye alatt meglátogatták Kleint, sőt a tisztviselő is vásárolt és vásároltatott az üzletben. A vásárolt holmik között olyanokat kaptak, amelyek Kertész üzletéből származtak. Erre a rendőrség tegnap letartóztatta Oberbergert és házkutatást tartott Kleinnél. A házkutatás csak megerősítésére szolgált annak, hogy Klein tényleg az orgazda. Oberberger azonban nem maga dolgozott: bün-

társai közül ma letartóztatták Almdássy György és Szochor Lajos kereskedősegedeket.

A detektívek tovább folytatták a megfigyelést és tegnap este három alakot láttak a Kertész üzletébe bemenni, akik közül az egyikben felismerték Bolgár Mihályt, a leghírhedtebb vásári tolvajok egyikét. Bolgár társaságában két nő volt, akikkel bement a Kertész-féle üzletbe, onnan kijövet pedig a kapu alá mentek és osztozkodtak. Rövid idő alatt igen sok értékes disztárgyat szereztek az üzletben. A detektívek lefűlelték Bolgárt és két társát, a vele közös háztartásban élő Telves Mártonné, szül. Bereczky Borbálát és Viszt Jánosné szül. Merzek Herminát. Ezek azonban szintén titkolják büntetéseiket és csak annyit ismernek be, hogy ők loptak Kertésznél.

Klein Jakabot még nem lehetett sem kihallgatni, sem letartóztatni, mert súlyos beteg-n fekszik lakásán.

A „Lasalle köztársaság”

Aradi tanoncok titkos szervezete.

Bojkott egy tanár ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 22

Az aradi kereskedők és iparosok egy idő óta igen különös dolgokat érnek meg. Tanoncaik, akik előtt gazdájuk és munkaadójuk ezelőtt a feltétlen parancsoló volt, egy idő óta elhanyagolják teendőiket, nem fogadják meg a nekik adott parancsokat s olyan viseletet tanúsítanak, amely egyáltalában nem felel meg a serdülő gyerekmber és a munkaadója közötti viszonynak. A tanoncok ezen legújabb szokása más téren is megnyilvánul: az iparostanonciskolában a nebulók bojkott alá helyezték Ferch Ödön tanárt, amiért egyik társukat megfenyítette.

Ezeknek a különös jelenségeknek megvan a maguk magyarázata. A tanoncok tulkapásainak az oka semmi más, mint az aradi Lasalle köztársaság.

Mi az a Lasalle köztársaság? Amint már címe is mutatja, szociális irányú szervezet, még pedig olyan szervezet, mely él, működik, közvetlen fennhatósága alatt áll az aradi szociáldemokrata pártnak, s amelyről az aradi rendőrség semmit sem tud. A Lasalle köztársaság tagjai serdületlen, zöld gyerekek, akik éretlen fővel „összeszervezkedtek”, — semmi esetre sem a maguk kezdeményezéséből, hanem az aradi szociáldemokrata párt kezdeményezésére. Ez a gyerehad, amely jóformán a legegységibb dolgokat sem képes még megfejteni, a „kizsákmányoló munkaadót” ellenségének tekinti s mivel nem képes megemészteni azokat a társadalmi és közgazdasági tételeket, melyet a szociálista párt aradi apostolai beléje szuggeráltak: tudatlan elvakultságában gyűlölködve néz munkaadójára, s amint az szervezett tanonchoz illik, „öntudata” beigazolására nem fogadja meg a munkaadók nem tetsző parancsait és bojkottot rendez az iskolában.

A Lasalle köztársaságnak nincsenek írott alapszabályai. Mint titkos egyesület alakult meg. A szervezkedés alkalmából hetenként egyszer, az esti órákban adta be a tanoncoknak az aradi főapostol az öntudatot és járulékait. Valószínű, bár nem bizonyos, hogy ezektől a gyerekektől is beszedik a pártadót. Ez a Lasalle köztársaság.

A Lasalle köztársaság legutóbbi szereplése, Ferch Ödön tanár bojkott alá helyezése azonban súlyosabb következményekkel fog járni, mint ahogy az öntudatos tanoncok gondolták volna.

Miután az iparostanonciskolában csupán fenytési joga van az oktatónak, kizárni azonban senkit sem lehet az iskolából. Ha kizárják: nem érnek el semmit, mert a tanonc az iskolai bizonyítvány megszerzése nélkül is *felszabadulhat*.

Most azonban az iskola igazgatósága — amint értesülünk — az aradi kereskedelmi- és iparkamarához fordult, mint amely a felszabadítás tárgyában intézkedik. Miután már sok városban van reá példa, az iskola igazgatósága azt fogja kérni, hogy a bizonyítvány kiadásáig *ne szabadulhasson fel* a tanonc. Ezzel elérik azt, hogy a rakoncátlanok gyerekek bizonyítványát fegyelmi büntetésként akár egy esztendőre is visszatartathatják, illetve ismétlésre utasíthatják a tanoncokat, akik ily módon visszavettetik a felszabadulástól. Mivel pedig minden iskolai szabályzatban benne van, hogy a tanuló sem egyesületnek, sem társulatnak, sem másféle egyesülésnek tagja nem lehet: a Lasalle köztársaság tagjai mindaddig nem szabadulhatnak fel, amíg fel nem adják republikánus elveiket. Nem kapnának bizonyítványt.

Hogy milyen sikere lesz ennek az akciónak, az nem tudható. Most karácsonyi szünetidő lévén, az iskola igazgatósága még nem vizsgálhatta meg a bojkott-ügyet. Ha azonban az iparkamara egyszer a Lasalle köztársaság ellen fordul: vége a köztársaságosdinak!

Mikor a gyermekek hóhérok.

A muzska idillekből.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 22

A gyermek legnagyobb ambíciója, hogy utánozhassa a nagyokat. Mikor nálunk az obstrukció dult, a gyermekszobákban csupa apró Pozsgay Miklósok és Kubik Bélák játszottak parlamentárisdit — ami alatt azt kell érteni, hogy az „ülés” végén bevették egymás fejét. Szakasztott így van ez most Oroszországban is. Ott azonban más fajta obstrukció dult, a gyermekek játéka is más.

Nemrég megtörtént Jekatirinoszlaw-ban, hogy tíz-tizennégyéves fickók „hadbírósgát” játszottak. Annak rendje-módja szerint összeült a „bírósgát” és vallatóna fogta a „vádlottat”, egy kereskedő tíz esztendő fiacskáját.

— Azzal vádoló — mondotta az „ügyész”, hogy ez az ember merényletet követett el a kormányzó ellen. Bombát dobott a kocsija alá. Éppen ezért azt indítványozom, hogy *lefejeztessék*.

A „vádlott” büszkén emelte föl fejcsékéjét:

— Igenis, bombát dobtam! És csak azt sajnálom, hogy nem sikerült megölnöm azt a vérszopót. *Éljen a világot megváltó forradalom!*

A „bírósgát” némán hallgatja ezt a kifakadást és azután néhány pillanatig tanácskozva, kihirdeti az ítéletet — a *halálos ítéletet*, amelyet nyomban végre is hajtanak. A „merénylő” fejét egy tuskóra hajtják és egy fejcsével a „hadbírósgát” tagjainak jelenlétében, *valósággal le is vágják*.

Ez a borzalmas tett egész Oroszországban óriási fölháborodást keltett, de a tizesztendő hóhérok nem lehetett megbüntetni. Különben a szülők hiába protestálnak, a gyermekek csak tovább utánozzák a „nagyokat”.

Varsóban például uton-utfélen patrónokat dobálnak el. A csattanás megrémíti az embereket, mire a lurkók kacagva szaladnak szét. Pogromokat is rendeznek. Összeállanak vagy harmincan és berontanak egy zsidó kereskedő

boltjába. Persze, a zsidó holtra ijedt, mert azt hiszi, hogy igazi huligánok jönnek.

— Hands off! — kiáltják a fiuk.

És az üzletben lévők remegve engedelmessékednek, — a fiuk pedig elszaladnak.

Kedvelt játék a „sebesült szállítás“ is. Hordágyra fektetnek egy „sebesültet“ és becsöngetnek egy kórházba. Orvosok, ápolók rohanva sietnek az első segélyt nyújtani. Amikor azonban odaérnek, a „sebesült“ leugrik a hordágyról és nyelvét öltögetve vágat el társaival.

A hatóságokat komolyan foglalkoztatja az a kérdés, miképpen lehetne ezeknek a kegyetlen játékoknak véget vetni.

Hogy készül az ünnepi szám?

Seleplezések a külvilágnak.

Arad, december 12

Az ugynevezett „műhely-titkok“, — „szerkesztőségi intimítások“ már többé nem tartoznak a vonzó érdekességek közé. Utóvégre a szerkesztőség ép olyan hivatal, mint a másféle, legfőlegb kissé füstösebb. A lelkek hullámain felviharzó vezércikkeket, az apróbetűs elmésségeket ép olyan külső formák között írják, mint a gyámügyi felelőviteli küldöttség referádáit vagy a dohányjövédéki kihágások jegyzőkönyveit. A szerkesztőségek ugynevezett tolvajnyelvét a közönség már jobban ismeri, mint mi; tudja mi az a garmond kompressz, mi az a megírott hír, az országgyűlés „kék“ je, a tükör és a kefe. Azt pedig, hogy a szerkesztőség szobáinak falaira különböző elmés felírásokat alkalmazzanak, már csak a legvidékebb kétheteselek szokták megcsinálni.

De van egy alkalom, amikor a hivatallá szürkült szerkesztőséget eredetiség, élénkség veri fel. A minthogy a katonaelét se lesz egyhangu a mozgósítások, vagy manőverek idején. Ilyen nagy manőver, mozgósítás van olyankor, mikor a lapok ünnepi számot csinálnak. Az ujság hivatása, azt szokták mondani, a nap eseményeinek egybefoglalása. Az ünnep előtt való napokon pedig nem szokott több esemény lenni, mint máskor; sőt, amint a tapasztalat bizonyítja, ilyenkor egyáltalán nem történik semmi. Mégis, az ünnepi számnak nagynak és eredetinek kell lenni. S ez a szándék rajvonalba állít minden ujságíró. Pedig az egész mozgósítási parancs csak annyi, hogy a szerkesztő, nyolc-tíz nappal az ünnep előtt azt mondja:

— Gyerekek, nézzünk a karácsonyi szám után.

Csavargók, rabok és örültek.

A legnehezebb misszió Archibald Forbes utódjára, a derék hirhozóra hárult. Archibald Forbes-nek, a Times riporterének könnyű volt bravurokat csinálni. Őt, ha kellett, a lapja ellátta olvasatlan font sterlingekkel és három havi szabadsággal: azzal mehetett a világ bármely tájára szenzációt kutatni. Mi, sajnos, nem láthatjuk így el a mi Forbes-ünket, akinek tehát egyszerűbb dolgok után kell nézni. S ő készen van a tervekkel:

— Mint csavargót bevittem magam a szegényházba, ott töltök egy napot s leleplezem az ott történeteket.

— Ugyan, mit leplezhetne ott le? Mást, mást!

— Bemegyek az örültek házába s ott egy sétát teszek.

— Ócska. Az örültek maguk is annyira megszokták, hogy karácsony előtt azt kérdezik az ápolótól: Mikor jön a szerkesztő bácsi?

— Ez se jó? . . . Legyen egy „Séta a börtönben“? Vagy bejárom egy éjjel a város éjjeli menedékhelyeit, a szárazhidat, a sánco-

kat, a ligetet s meginterjuvolom a hajléktalakat.

— Persze, azok ép magára várnak . . .

A fiatal ember vigasztalan. Hanem azért tovább szövi a terveit. Nem szól semmit, hogy a „kész anyaggal“ jöjjön be. S az ünnep előtt be is hozza:

— Nagy ügy, nagy ügy . . .

És mielőtt előterjesztené, hogy mi az, így szól a szerkesztőhöz:

— Fölmerült költségeim öt forint 62 krajcár . . .

Mindenkit körkérdezünk!

Ünnepi szám nem jelenhet meg ugynevezett körkérdések nélkül. A lapcsinálók nagyon jól tudják, hogy a közönség mindenkinek a véleményére jobban kíváncsi, mint az ujságírókéra. S miután egész esztendőn át az ujságírók véleményeit olvassák, ünnepkor a közönség beszél. Erre valók a körkérdések. A körkérdések többfélék.

1. *Politikai körkérdések.* A körkérdettek: a kéznél levő országgyűlési képviselők, pártunk elnökei és alelnökei, továbbá a permanens képviselő-jelöltek. Mindezek felelnek arra: Milyen lesz a kibontakozás? (Ha épen válság van.) Tartós lesz-e a béke? (Ha épen a nyugalom dühöng?) Meglesz-e az önálló vámtérület? (Ez tudniillik örökké aktuális marad.)

2. *Városügyi körkérdés.* Alanyok: a polgárnagy és a tanácsnokok s a városatyák, akik lapunk barátai. A tárgy: a vashid, a pályaudvar, a kulturpalota, a tüzerlaktanya, a harmadik egyetem, külön-külön, vagy együttvéve.

3. *Színész-körkérdés.* Annyira megszokottak ezek, hogy a közönség magától is megtudná csinálni. Mester, vagy bajos művész, melyik a kedvenc szerepe? Mi volt életének legnevezetesebb epizódja? Mit tart a színpadi csókról? A művészeknek erre természetesen elmésen kell felelni. Szerencsére mind be van erre rendezve s rendszerint raktáron tartja a feleleteket az ujságírók körkérdésére.

A körkérdés tehát egy szükséges rossz, egy kopott, de heinei fogalom: „doch bleibt sie ewig neu.“

A kézirat-áradás levezetése.

Az irodalmi részt pedig kiosztják valakinek. Ennek első dolga, hogy számon veszi a város és a vidék összes tolvajforgatóit, s szeretetreméltó modorban beinvitálja őket az ünnepi számra. „E hatalmas számnak belletrisztikai anyagát lapunknak kipróbált írógárdája fogja szolgáltatni; legyen szabad remélnünk, hogy abból Uraságod (Nagysád) sem fog hiányozni.“

S a kézirat csakugyan jön, sőt düll. Novella, vers, beszély, karcolat, sőt regény is. („A karácsonyi számban úgy is több helyük lesz, abban leadhatják.“) A bőség túltengése következik be. Mit csinálunk ezzel a hatvan tárcával? Ha mind leadnók, a lap hirdetések nélkül is kétszázötven oldalon jelenik meg. (Ennyire — ma még — nem vittük.) Nincs más hátra: egy részét leadjuk, a másik része az újévi számra marad. (Milyen bölcsen rendezte a kalendárium-csináló, hogy az újév mindjárt a karácsony után következzen!) Ha nem az újévi szám se képes a hatalmas irodalmi anyagot fölemészteni. A többi — egy kis bocsánatkérés mellett — későbbre jut. Május vége van s a tárcarovat még mindig abból táplálkozik, amit a Jézuskának irtak. . . .

De hol vegyünk annyi témát?

A közéletben vannak ugynevezett ünnepi cikkírók. Közlebről bajos őket körülírni, de az olvasó így is bizonyára rájuk ismer. Az ujságírás rögös mezejéről társadalmi vagy politikai nagyságokká fejlődött emberek, vagy nyugalomba vonult nagyok, a kik öreg koruk szórakozásai közé az írást is fölvetették. Ezeket persze nem nélkülözheti az ünnepi szám. A kérelemre pedig azt mondja az ünnepi cikkíró.

— Irok drágám, de adjanak témát. Kijöttem egy kissé az eseményekből . . .

S ez egy kissé nehéz mesterség. Ugy kiválasztani a témát, hogy érdekes és aktuális legyen s egyszerűen megkapja annak hangulatát, a kire a földolgozását bízzák. Természetesen, a témadóknak választékkal kell föllépni. Az ünnepi cikkíró pedig így felel:

— Nem jó . . . ez se jó . . . ez nem izgat engem . . . ujjé, erről már sokat irtak . . . Hogyan? No, ezt talán megpróbálom.

Megesik, sőt gyakori, hogy a cikkíró azután nem is arról ír, hanem maga kutat ötletet magának. De a szerkesztőség azért soha se kerüli el a kétségbeesett délutánokat, amikor a szobák ettől a harci kiáltástól zajosak:

— Témákat! Témákat!

És még mindig nem jutottunk semmire.

— Minden lenne már. És az ünnepi szám még se lesz érdekes. Olyan, mint egy simára fésült fiú. Orra rendes, szája rendes, fogai épek — s nincs benne semmi rendkívüli. Csupa sablon, csupa kaptafa. Csupa megszokott dolog: semmi, ami kiabál. Az ellenlap biztos lefőz . . .

Hát ez gondolatnak is rettenetes. Újból munkába állanak az agyak. Valamit, ami kiabál, a mi clou, a mi rendkívüli! . . .

Hát ez nehéz is. Ilyen lenne például: a király és a koalíció között kötött paktum, fakszimilében. Ilyen volna: a miniszterelnök bizalmas levele a főispánhoz, az esetleges választások dolgában. Ilyen lenne: az a titkos akta, amelyben el van intézve, hogy hova épül a harmadik egyetem. Vagy pedig: Weitzer Jánosnak ismeretlen pótvégrendelete, amelyben vagyonát Arad helyett Grácra hagyja. Még tovább: az aradi vár titkos levéltárából az az elrejtett akta, amelyben a vértanúknak kegyelmet adtak, de amelyet később kézbesítettek . . .

Valami ilyesféle. (Tudnánk mi, hogy mi lenne a szenzáció!) Hanem az ilyenek vagy nem történnek meg, vagy hozzáférhetetlenek. Az események nem mindig az ujságok kedvéért történnek. De a hosszas vajadás néha mégis megszüli az érdekességet, amely pozitív és megfogható. S ha az ilyen dolog sikerül, az alkotó az első pillanatban nem a közönségre gondol, aki gyönyörködni fog benne, hanem az — ellenlapra . . .

Végszó.

Két nap múlva karácsonyi számot kap kezébe a közönség. Nem lesz meglepetés a számára, hogy az ünnepi szám kövér, terjedelmes és — legalább ahogy mi hiszünk — érdekes lesz. Az ünnepi szám nem készült egészen a főnébri recipe szerint, — de belőle megismerhette a közönség a nyughatatlan, lázas hangulatot, amelyben a karácsonyi szám egészszszé alakul . . .

Robotos.

Rabsegélyző egyesület Aradon.

Az ügyészség akciója.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 22.

A jogrend megsértésének a jogsértés arányában bünhődnie kell. A büntetés azonban csak akkor igazságos, ha a kiszabott mértéken, időn és a vele járó törvényes következményeken túl nem terjed. S mit tapasztalunk a mindennapi életben?

Azt, hogy a fegyházból, a börtönből szabadult büntetésének kiállása után egy újabb, a törvényesen kimértnél is súlyosabb s érzékenyebb büntetést kénytelen elszenvedni: az emberek megvetését, mezdönthetetlen előítéletét, bizalmatlanságát és közönyét. Mintha a törvény sujtó keze a társadalom kebeléről végleg leszakította volna a börtön lakóját s mintha ezt örökre kiközösítette volna az emberi társas együttlét törvényes rendjéből: teljesen magára, a maga tehetetlen nyomoruságára van hagyatva, mikor a büntetés után embertársai közé visszatér.

Igy megy veszendőbe, teljes züllésbe annyi és annyi munkaerő, mindmennyi kiaknázatlan erőforrása társadalmunknak és magával ránt a megsemmisülésbe jobb sorsra érdemes ártatlan családtagokat, elsorvaszt a nemzetestről ép, egészséges részeket.

Az államnak és a társadalomnak kezet kell fogni, hogy a becsületes életnek a tisztességes munkának megmentse ezeket a szerencsétleneket, akiket nem ritkán társadalmi bajok, mostoha életkörülmények és szerencsétlen viszo-

nyok sodornak a bűn felé. Minden egyes munkaerő, melyet vissza tudunk adni az emberi társadalom nagy közösségének, erőszaporulatot, nyereséget jelent a közre.

Ez a cél nemes, magas, megérdemelt emberbarát érdeklődését.

Ezt a feladatot vállalta magára a modern jogállamban az állami, társadalmi, közbiztonsági, közérkölcsei és emberbaráti célokat szolgáló rabsegélyezés társadalom-ethikai intézménye. A rabsegélyezés nem tulhajtott filantrópia, hanem a bűnbe való visszaesés megelőzése céljából a bűnös ember megjavítására irányított altruistikus, de emellett a *vagyon és személybiztonság, a közgazdaság és közérkölcsei érdekeit* istápoló köztevékenység, amely a bűnök három főforrásához képest hármass főirányban fejt ki a működését:

1. tanítja a letartóztatottakat és hatékonyabb gyakorlati oktatással benépesíti értelmi világukat hasznos ismeretekkel;

2. szigorú vallás-erkölcsi oktatással felkelti a bűnös lelkében szunnyadó erkölcsi erőket, fokozza ezeknek ellenálló képességét s ezzel urrá teszi az akaratot a bűnre ingerlő hajlamok felett;

3. a nyomort, a szükségét, mely örvényvel fonyog a társadalomba visszatérő fegyencet és rabot, azáltal enyhíti, hogy utiköltségre, az első kenyérre és a legelemibb szükségletek fedezésére azt némi pénzsegélyben részesíti, illetve annak a szükséges munkaeszközöket és anyag-készletet előteremti, sőt neki munkát is szerez; — büntetésének kitöltése alatt pedig magára hagyott szegény családját segíve.

A bűnösök javítására, az elbukottak fel-emelésére való humanus törekvés fogékony talajra talált hazánkban is, ahol nagylelkű emberbarátok kezdeményezése folytán az utolsó évtizedekben az ország különböző vidékein: Budapesten, Nagyváradon, Brassón, Pécsen, Székesfehérváron, Szolnokon, Győrött, Debrecenben, Deésen, Déván, Erzsébetvárosban, Gyulafehérváron, Karánsebesen, Kecskeméten, Lugoson, M.-Szigeten, S.-A.-Ujhelyen, Sopronban, Szegszárdon, Temesváron és Zomborban rabsegélyező-egyesületek alakultak, amelyek a jótévő magyar társadalom erőforrásait a rabsegélyezés nemes ügyének is megnyitották.

Aradon, sajnos, nincs még ilyen intézmény, amelynek létesítése pedig első rangú fontossággal bírna. Az aradi kir. ügyészség most széles körű mozgalmat készül indítani a rabsegélyező-egyesület megalakítása érdekében. Az egyesület céljai a következők volnának:

1. a letartóztatás ideje alatt közhasznú oktatásban való részesítése és ezen célból a fogházkönyvtáraknak alkalmas művekkel való szaporítása; ugyanezen időben a családfenntartótól megfosztott, segélyezésre érdemes, ártatlan családtagoknak gyámolítása;

2. kiszabadulásuk után pedig a javulásukról kétségtelen bizonyítékot szolgáltatott s a letartóztató intézetek előjárói által segélyezésre ajánlott s arra minden tekintetben érdemes szabadulóknak — és csakis ilyeneknek — részére megfelelő munkaszervezés, azoknak szükséges munkaeszközökkel, munkaanyaggal, nélkülözhetetlen ruhával utiköltséggel és némi pénzsegélylyel való ellátása.

Az egyesület csakis a segélyezésre minden tekintetben érdemes, kipróbált és használható munkaerőket, a magába szállás után megtért, egy új életre, a becsületes megélhetésre előkészített és megbízhatónak bizonyult rabokat és fegyencet veszi segítő oltalma alá, akik állandó jó magaviseletre nyújtanak reményt és ezért a segélyezéseknél, különösen a munkaszervezésnél szorgos gondossággal és óvatos körültekintéssel jár el, hogy a munkaadónak jogos várakozását és igényeit is minden tekintetben kielégítse és a boldogulásra érde-

mes munkaerőket a nekik megfelelő munkakörbe visszaállítsa.

Az egyesület rendes tagja lehet, aki évenként két korona tagsági díjat, vagy egyszer és mindenkorra husz korona alapítványi összeget az egyesület pénztárába befizet.

De bármily csekély adományokat is elfogad az egyesület a nemes cél érdekében. Adományokat elfogad lapunk szerkesztősége is.

Törvényszék, mint házasságközvetítő.

Egy gyermekrablás epilogusa.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 22

Érdekes ügyet tárgyalt ma az aradi törvényszék büntető tanácsa Köller János bíró elnöke alatt. A vádlott Szigethy Gábor volt, akit gyermekrablásért jelentett fel Horga Krisztina aradi varrónő.

Szigethy hosszabb ideig vadházasságban élt a varrónővel. A viszonyból ez év március havában egy fiúgyermek született, mire Szigethy faképnél hagyta Horga Krisztinát. A varrónő ekkor gyermektartásért keresetet indított Szigethy ellen, akit a bíróság havi tíz korona tartásdíj fizetésére kötelezett. Szigethy azonban nem fizetett, hanem elhatározta, hogy a gyermeket elviszi az anyjától és magához veszi. Tervét április végén egy Pakucza Illés nevű barátjának segítségével végre is hajtotta. Kileste az alkalmat, mikor az anya nem volt otthon és kéthónapos gyermekét magával vitte. Képzelték az anya rémülete, amikor hazatérve hiült helyét találta a gyermeknek. Rögtön tisztában volt azzal, hogy csak Szigethy vihette el a csecsemőt és elkeseredésében *gyermekrablásért* megtette a feljelentést volt szeretője ellen. Így került Szigethy a törvényszék elé.

A mai főtárgyaláson a vádlott Szigethy azzal védekezett, hogy nem volt rablási szándéka. Meghatottan mondta el, hogy mennyire imádja gyermekét és csupán az apai szeretet készítette az inkriminált cselekmény elkövetésére.

Horga Krisztinát láthatólag meghatotta a védekezés, de azért fenntartotta a vádat és hangsúlyozta, hogy a gyermek még rászorul az anyai gondozásra.

A vád- és védbeszéd után a törvényszék ítélethozatalra vonult vissza. Hosszu tanácskozás után az elnök kihirdette az ítéletet, mely Szigethy *felmenti* a vád alól, miután a rablás szándéka nem látszott fennforogni és mert Szigethy ha nem is törvényes, de természetes apja a gyermeknek.

Az ítélet kihirdetése után ritka jelenet játszódott le a tárgyalóteremben, ahol meglehetősen nagyszámú közönség hallgatta az érdekes tárgyalást. Kovács József kir. alügyész, a vádhatóság képviselője ugyanis *megnyugodott* az ítéletben, mire lelkes éljenzés hangzott fel és dacára az elnök figyelmeztető szavának, a közönség nagy ovációban részesítette az alügyészt.

A legjava, az igazi csattanó azonban csak ezután következett. A folyosón ugyanis a felmentett Szigethy találkozott gyermekének anyjával. A férfi és a nő egymásra néztek. Nagyön beszédes lehetett a nézésük; lassan szóba ereszkedtek. Alig váltottak halkan négy-öt szót, — rövid párbeszéd után *kibékültek*. És Szigethy nyomban kijelentette, hogy Horga Krisztinát nőül fogja venni és a gyermeket is törvényesítetteti.

Megtörtént tehát az a ritka eset, hogy a kir. törvényszék, amely rendszerint csak a válópereknek funkcionál, ez egyszer mint házasságközvetítő szerepelt.

Baleset a kupolacsarnokban.

Ujságíró mint orvos.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 22.

A magyar főrangú világ egyik tekintélyes tagját, Harkányi Frigyes bárót, a politikai és közgazdasági szerepléséről széles körökben ismert főrendiházi tagot ma délelőtt a magyar delegáció ülésén sajnálatos baleset érte, mely azonban szerencsére súlyosabb következményekkel nem járt.

A magyar delegáció plenaris ülésén, a megszállott tartományok költségvetésének tárgyalása közben adott szünet alatt Harkányi báró több delegátussal és a közös mi iszteri megbízottakkal a kupolacsarnok lépcsőházában beszélgetett. A báró egy másik társalgó csoporthoz menet, megcsuszott a lépcsőház márványpadozatán és oly szerencsétlenül esett egy kemény tölgyfaajtóhoz, hogy megütötte homlokát az ajtóban és *véres zúzódásokat szenvedett*.

Több delegátus és Schönaich báró hadügyminiszter odasiettek a földön fekvő öreg urhoz, fölemelték és pamlagra ültették. Mások a telefonhoz akartak sietni, hogy orvosi segélyért telefonáljanak, de erre már nem volt szükség. A folyosón időzött ugyanis Alföldi Béla dr., a P. H. munkatársa, aki mielőtt ujságíró lett, orvos volt. Alföldi dr. odasietett a megsérült báróhoz, hogy az első orvosi segélyben részesítse. Megvizsgálta a sebet, gyorsan kimosta és tapasztal leragasztotta.

A báró ezután kocsiba ült és lakására hajtattott. Otthon ágyba feküdt, de súlyosabb következményei a balesetnek nem igen lesznek.

Gyermek-színészek.

Karácsonyi ünnepély egy iskolában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 22

A szokásos gyermek-színialadások sorából kiemelkedő érdekes karácsonyi ünnepélyt rendezett ma délelőtt a Szentpéter-téri iskola tanterülete. Az előadás műsora ez volt:

1. *Himnusz*, énekelték az összes tanulók.
2. *Szavaltat*: Karácsony. Irta Szabolcska Mihály, szavalta Samt Károly II. oszt. tanuló.
3. *Ének*: Krisztus Jézus született. Énekelték a III. és IV. oszt. tanulói.
4. *Karácsonyi álom*. Mese egy felvonásban. Irta Kozma Andor. Személyek: Jancsi (Antalik Béla IV. oszt. tan.), Miska (Stróbl József IV. oszt. tan.), Karácsonyi angyal (Eöri Pordán Gusztáv III. oszt.), Kis ördög (Rác Károly III. oszt.) A zenerészletet: Kovács Gyula és Szalay Sándor tanítójeltek játszották.
5. *Ének*: Győzhetetlen én köszölem (Rákóczi imája), énekelték a IV. osztály.
6. *Angyalszívek karácsonya*. Karácsonyi kép egy felvonásban, írta Erdősi Károly. A három karácsonyi éneket az iskolásgyermek, egy földi és egy angyali kar énekelték. Személyek: Karácsony angyala: Danszky Lajos IV. oszt. Gazdagok angyala: Kovács Árpád IV. oszt. Szegények angyala: Schreiber Róbert III. oszt. Szünetek angyala: ifj. Szabó József III. oszt. Gazdag fiúcska: Reicher András III. oszt. Szegény fiúcska: Bolezni Béla IV. oszt. Vak fiúcska: Höhn József IV. oszt. Az Ur szava: Bedő László. Gyermek.
7. *Szavaltat*: Az év utolsó estéjén. Irta Medgyes Lajos, szavalta Spen Konstantin IV. oszt. tanuló.
8. *Ének*: Nagy a világ. Énekelték az összes növendékek.

A két kis szindarab központja egy csinosan díszített karácsonyfa volt; úgy a fa, mint a terem díszítését a Szentpéter-téri iskola növendékei a Napközi otthonban maguk készítették. Délután a szülők és szépszámu vendégsereg

előtt megismételték az ünnepélyt. A gyermekszínház egyes játékaival megnyerték a megjelentek tetszését és rokonszenvét. A szülők és a gyermekek érzése egybeolvadt a szeretetnek e szerény ünnepélyén.

A közönség sorából *Glück* Károly iskolai tag köszönetét tolmácsolta a tantestületnek e szép ünnep rendezéseért. Az egész műsort egy óra alatt lejátszották. Közőhajtva vasárnap délután még egyszer megismétlik az egész programot.

Sikkasztó hitelszövetkezet.

Bajok Somló Sándor váltóival.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 22

Mihályfy Károly, a budapesti Nemzeti Színház tagja ma egy váltóügyből kifolyólag feljelentést tett a *Magántisztviselők takaré- és hitelszövetkezete* ellen sikkasztás címén. A vád rövid tényállása az, hogy a szövetkezet biztosítékot kért egy még le nem járt váltóra, mert *Somló* Sándor igazgató aláírása közben értéktelenné vált. *Mihályfy* a biztosítékot letétbe helyezte és a váltót lejártakor ki is fizette, de a mintegy 1200 korona értékű letétet nem kapta vissza. A művész ezért veje, *Vaszilievits* Emil pr. budapesti ügyvéd útján följelentést tett a szövetkezet ellen.

Az eset részletei a következők:

Mihályfy Károly 1906. szeptember elsején 600 koronás kölcsönt vett föl a „Magántisztviselők takaré- és hitelszövetkezete” budapesti cégnél. A váltón *Somló* Sándornak, a Nemzeti Színház igazgatójának neve is szerepelt kezsként.

Október 25-én *Mihályfy* levelet kapott a szövetkezettől, amely felszólította, hogy azonnal fizesse ki a váltóösszeget, mert *Somló* aláírása dubiozus, vagy pedig adjon biztosítékul megfelelő ellenértéket. A szövetkezet ugyanis a váltón kívül kötelezvényt is követel az adóstól, aki elismeri abban, hogy ha valamelyik aláírás értéktelen lesz, köteles biztosítékot adni vagy különben rögtön esedékessé válik a váltó. A művész eleget tett a felszólításnak és egy takarékpénztári könyvet, valamint hét jelzáloghitelbank-sorsjegyet helyezett letétbe.

December elsején kifizette a váltót és visszakérte az értékeit, amelyeknek összege 1200 koronára rug. A szövetkezet igazgatója ekkor azt mondta, hogy nincs nála a kassza ellenkulcsa és ezért nem adhatja ki a letétet. *Mihályfy* azóta sokszor kereste az igazgatót, de a szövetkezet pénztárnoka mindig azt állította, hogy az igazgató távol van.

A művész gyanusnak találta a sokszoros huzavonát és ügyvédhez fordult. Veje, *Vaszilievits* Emil dr. budapesti ügyvéd, akit megbízott jogi képviselővel, erélyesen követelte az értékeket, mire az igazgató bevallotta az igazi okát annak, hogy miért tartják vissza a letétet. E szerint a szövetkezetnél január 2-án jár le *Ivánfy* Jenő Nemzeti színházi tag 600 koronás váltója, amelyen *Mihályfy* is kezsként szerepel. Minthogy ez már meghosszabbított lejáratu váltó, az igazgatónak az a gyanuja, hogy a mostani lejáratkor sem fogják kifizetni. *Mihályfy* értékeit tehát azért tartják vissza, hogy a szövetkezet anyagi érdekeit kellően biztosítsák.

Vaszilievits dr. a kapott magyarázatra azal felelt, hogy följelentést tett a szövetkezet ellen.

Boda Dezső főkapitány *Sándor* László rendőrfogalmazót bizta meg a nyomozással. *Sándor* kihallgatta ma *Mihályfy*t és holnapra megidézte *Geller* szövetkezeti igazgatót.

IRODALOM ES MUVESZET

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: *Smólen Tóni*, bohózat. Este: A falurossza, népszínmű. Ujházy Ede vendégfőléptel. (Bérlet A.)

Hétfő: Nincs előadás.

Kedd: Délután: *Aranyember*, dráma. Este: *Vig őzvegy*, operett. (A. bérletszűnet.)

Szerda: Délután: *Piros bugyelláris* népszínmű. Este: *Milliárdos kisasszony*, operett. (Bérletszűnet B.)

Csütörtök: *A lovag ur*, vígjáték. Bemutató előadás. (Bérlet B.)

Péntek: *A lovag ur*, vígjáték. (Bérlet C.)

Ujházy Ede vendégjátéka

Ujházy-est. Az ember úgy képzei, hogy az ilyesmi az elragadtatás, a kritikafőlölttség jegyében zajlik le. Ez azonban lényeges tévedés. *Ujházy* Ede nagy művész, olyan nagy művész, akinek a kedvéért eltűr az ember egyet-mást. De mindent nem tűr el.

Mindezeket azért kell kijelentenünk, mert a mai színházi est a legedzettebb türelmű embereket is alaposan próbára tette. Igaz, hogy *Ujházy* mesterien játszott, hogy minden szava és minden mozdulata a megtestesült természetesség volt, hogy a közönség lelkesedett, tapsolt. Mindez igaz. De igaz az is, hogy a zsufolásig telt színház közönsége igen erős kifejezések kíséretében távozott az előadásról. A legtöbb ember ugyanis nem azért fizeti a belépődíjat, hogy reumát, csuzt és hasonló betegségeket szerezzen magának. Annyit pedig mindenki megállapíthatott ma este, hogy a nézőtérén farkasordító hideg és óriási légvonat volt, noha egy telt ház bevételeből talán telnek egy kis fűtésre is. Talán lehetne fűteni a folyosót is, hogy a légáramlás még se legyen olyan kegyetlen, mint a mai. Talán a közönség is megérdemelné némi figyelmet, különösen így, karácsony előtt — ajándékképpen.

Az előadás — nem tekintve *Ujházy* elragadó játékát — egyike volt a legsilányabbaknak. Olyan éneklést, aminőt a darab egyes szereplői, véghezvittek, igen szívesen látunk egy középfajú operában, de drámákban szívesen nélkülözzük a dalokat. Az énekszámokban *Keszler* (bariton), *Keszterné* (alt), *Borbélyné* (szoprán) és *Lászi* Etel (mezzoszoprán) tűntek ki igen előnyösen. *Ujházy* mellett csupán *Várnai*, *H. Novák* Irén és *H. Körössy* Juci állottak meg derekasan a helyüket. *Paludi* egy epizód szerepben igen jó volt.

Végeredményben csak annyit, hogy *Szendrey* Mihálytól nem ennyi figyelmességet és nem ilyen előadásokat vár — *Ujházy* Ede. (-b.)

* **Képvásárlás.** Az *Urania* aradi képtárlata holnap, vasárnap este bezárul. A mai napon ismét több kép kelt el. *Lukácsy* Lajos megvette *Pataky* László „Kuruc őrcsapat” című képét, *Neuman* Alfrédné *Bosznay* István „A Tiszánál” című képét, *Kintzig* János *Mihalik* Dániel „Tanya”-ját és *Pállya* Károly „Okrós szekere”-t. A tárlat holnap még egész nap nyitva lesz.

* **Karácsonyi előadások.** Az ünnepek alatt mindkét napon kettős előadások lesznek az aradi színházban. Karácsony első napján mérsékelt helyárrakkal *Jókai* Mór örökbeccsű színművét, az *Aranyembert* adják, míg este rendes helyárrakkal A) bérletszűnetben *Lehár* operettje, *A vig őzvegy* kerül színre. Karácsony másodnapján, szerdán délután mérsékelt helyárrakkal *Csepreghy* népszínműve, *A piros bugyelláris* kerül színre, este pedig B) bérletszűnetben rendes helyárrakkal *Strauss* operettje, *A milliárdos kisasszony*.

* **Ujházy Ede bucsufélépte.** A mester holnap, vasárnap este bucsuzik el az aradi közönségtől a legkiválóbb magyar népszínműben, a *Falurosszában*, melyben *Gonosz* Pista szerepét játszsza. *Ujházy* Edének ez egyik leghíresebb

alakítása. Délután mérsékelt helyárrakkal *Guthi* Soma bohózatát, a *Smólen Tónit* adják.

* **A lovag ur.** *Csergő* Hugó ötletes vígjátéka: *A lovag ur*, mely a Vigszínházban legutóbb zajos sikert aratott, csütörtökön kerül bemutatásra az aradi színházban. A magyar drámairodalom újabbkori termésének egyik legértékesebb darabja. A lovag ur, mely előreláthatólag nálunk is megérdemelt sikert fog aratni. A darabot a Vigszínház állandóan műsoron tartja s nap-nap után telt házat vonz.

* **Ábrányi Emil és fia.** Az Operában legközelebb színre kerül *Monna Vanna*, Maeterlinck híres darabja. A drámát operai szöveggé *Ábrányi* Emil dolgozta föl, míg a zenét ifjabb *Ábrányi* Emil írta. Irodalmi és művészi körökben nagy kíváncsisággal várják az apa és fiu munkáját.

* **A Magyar Közélet** karácsonyi száma szenzációs tartalommal jelent meg. E számban válaszol *Bánffy* Dezső báró *Kossuth* Ferenc ismeretes, bizalmas levelére. Bode Jób politikai karcolatot ír a t. Házról. Ezenkívül *Szász* Zoltán, *Farkas* Imre, *Ráskai* Ferenc, *Knut* Hamsun, *Rónai* Mihály írtak közleményeket. A többi rovata is eleven és változatos. Egy szám ára 20 fillér és kapható minden újságelárusítónál vagy a kiadóhivatalnál: Budapest, VI., *Isabella*-utca 47. Előfizetési ára felévre 6 korona.

* **A Divat Szalon** XX. évfolyamát járja. Mialatt az asszony-szabadító, asszony-boldogító apostolok szöszékről hirdetik a fe szabadulást, a boldogulás ígét, a mi egyetlen magyar asszony-újságunk csendes munkálkodással, dobzó és trombitanarsóság nélkül körülbelül celhoz is ért: felszabadította asszonyainkat s megnyitotta előttük a boldogulás útját. Felszabadította őket a tudatlanság, a téletlenség jármá alól s megismertetvén őket a munkával és a kötelességekkel, utat nyitott nekik az egyetlen igaz boldogulás felé. Azok, akik e derék, komolyírányu női lap sorait husz év óta olvasgatják, nem lettek tudósok, ügyvédek, szónokok, nem lettek még csak választó és válsztható polgárok sem, hanem asszonyok lettek a szó ama nemes, hasznos áldott értelmében, a milyennek a magyar asszonyt, a férfi feleségét *Szabóné* *Nogáll* *Janka*, a *Divat Szalon* munkás szerkesztője képzei. A divatláp csábító és kedvelt jellege alatt komoly, szentcélu tanítások jutottak el a magyar uri házak asszony-szobáiba és elvégezték becsülettel az asszony-szabadítás és asszony-boldogítás munkáját. Ezért meg kell becsülnünk a *Divat Szalon*t, a derék asszony-újságot, mely a mi megbecsülésünket busásan visszazonozza is. Szébb, díszesebb, tartalmasabb s főképen nemesebb irányu lapja nincsen az asszony-világnak, jobb tanácsadója, vagy hüsegesebb támogatója sehol. Ebben a lapban minden megtalálhatunk, a mire a dolgos, szorgalmas, tudnivalgyó nőnek szüksége van, mindent, még a takarékoság példáját is, mert hiszen ebben is előljár s az ingyen mellékletekkel, gyermeklappal, szabásivekkel bőven ellátott fényes kiállítású és dustartalmu lapot a lehető legolcsóbban adja. 1/4 évre 3 koronáért. A *Divat Szalon* kiadóhivatala, mely Budapesten, IV. *Eskü*-ut 5. sz. alatt van, mindenkinek ingyen és bérmentve küld mutatványszámot, ki e végett hozzá fordul. 3142

A tornaegylet disztornája.

Sport-ünnep a Liceumban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 22.

Az *Aradi Tornaegyesület* ma este fényesen sikerült disztornát rendezett a Liceum tornacsarnokában, ahol a díszes hölgyközönség mellett az aradi helyőrség tisztikara is megjelent *Arendt* Lajos tábornok várparancsnok és *Dietrich* Albert ezredes vezetése alatt.

A közönség mindvégig feszült érdeklődéssel kísérte a fabottal végzett szabadgyakorlatokat, melyeket *Nagy* Sándor titkár-művezető vezényelt. A *Nadray* Aurél vezetése alatt bemutatott korlát, a *Nagy* Sándor vezetése alatt bakon végzett szép gyakorlatokkal a szer tornázást mutatták be.

Erdekes pontja volt az estélynek az aradi állami tanítóképző intézet növendékeiből alakult mintacsapat tornázása a magas korláton melyet *Nagy* Sándor titkár-művezető tervezett.

Fénypontja az estélynek a buzogány mintagyakorlat volt, melyet Nagy Sándor vezetése alatt Bauer Gyula, Schmidt Ferenc, Münsz József és Nádray Aurél szabatos kivitelben mutattak be.

Az első versenyszámban, mely korlát, nyújtó és lögyakorlatokból állott, az első díjat Reiner Vilmos, a másodikat Schuster Ödön nyerte el. A második verseny, mely magas ugrásból és magas sulydobásból állott, az első díjat Bauer Gyula, a második díjat holt versenyben Brasch Aladár, Schmidt Ferenc és Koch Sándor nyerték el.

A közönség több ízben éljenzéssel és tapsal adott kifejezést tetszésének. Az ünnepély befejeztével Steinitzer Pál dr. alelnök megköszönte a közönség szives érdeklődését és kihirdette a verseny eredményét.

A disztornázás után a tornászok Kánya Géza városi sörcsarnokában kedélyes vacsorára gyűltek, hol Urbán Iván elnök, Steinitzer Pál dr. alelnök, Nagy Sándor titkár-művezető és a győztesek tiszteletére számos felköszöntőt mondtak.

Tessék meglepődni!

Karácsonyi szenvedések.

Arad, december 22.

Ma délután egy dult arcú egyén állított be a szerkesztőségbe. Olyannyira zavarban volt, hogy a homloka helyett egy székot törölt meg és a szék helyett a homlokára akart ülni. Ebben azonban megakadályoztuk, mire az idegen kissé rendbehozta zilált gondolatait és bemutatkozott:

— Kérem, én vagyok az a bizonyos többszörös családapa!

— Hogyan? — kérdezte rendőri tudósítónk. Ön bigamiában szenved?

— Nem. Én vagyok az a bizonyos családapa, aki a „Közönség köréből” című rovatban meg szoktam írni, hogy a hatóság mit sem tesz nyáron a legyek e'zaporodása ellen. Én vagyok az a családapa, aki a Rinocerosz-balzsam kitűnő hatását elismerő okirattal bizonyítom. Én vagyok, aki összes leányaimnak nyílttérben jelentem ki, hogy hazajöhetnek, mert minden meg van bocsájta. És én vagyok, aki most a szerkesztőség védelmét keresem a Jézus Krisztus megszületésével szemben. A dolog ugyanis úgy áll, hogy ez az esemény engem tönkretesz.

A családapa ezek után letörölte könnyeit és a következőket adta elő: egy cigarettatárcát, egy aranyórát és egy aranyláncot, melyhez az alábbiakat fűzte:

— Kérem, ez még semmi. Ezt csak a fiamnak, a lányomnak, a feleségemnek és a keresztlányomnak vettem. Hátra van még: a keresztfiam, az apám, az anyám, a keresztapám, a keresztanyám, a sógorom, a nászom, a nászasszonyom, az ánygom és az ánygom térde. Hátra vannak a cseléd, a házmester, a barátnóm, a barátaim. Összesen 78-an, ami tíz koronájával számítva darabját, összesen 780 korona. Én azonban nem vagyok smucig ember és rongyos 780 koronányi hitelt szívesen veszek igénybe.

Rendőri tudósítónk helyeslőleg bólintott, ami a boldogtalan családapát annyira felbátorította, hogy szívének keservét egész terjedelmében elének öntötte. (A keservet két szedőgyerek törülte fel.)

— Ez még csak semmi! — folytatta a szerencsétlen. De az a tömerdek ajánlat, amit kapok! Ajánlanak karácsonyi meglepetésül ruhát, ezüstneműt, macskát, levélpapírt, occásiót, tyukszemtapaszt, toronyórát, koporsót és arzénikumot Csutak felajánlja kitűnő minőségű szemfödeleit, a lóvasut igazgatósága felhívja figyelmemet gyorsított karácsonyi luxusmeneteire. Kinálnak marhasót, szénát és üveg-szemet. Mülábat, akasztott ember köteleit és köteleit akasztott ember nélkül. És így tovább. De ez még semmi. Hazamegyek. Odahaza nagy futkosás fogad. A szobák bezárulnak előttem. Csinálják a meglepe-

tést. Meglepnék papucsosul. Az idén kapom a nyolcszázadikat. Születésnap, névnap, húsvét, karácsony, házassági évforduló: mind egy-egy papucsot jelent. Azután kapok: hálósipkát, cigarettaszipkát, gyufatartót. A kisebbik lányom: verset tanul, a nagyobbik nagyobb verset tanul. Minden szobában valami rejtelety van. A feleségem: ideges, fél, hogy meglátok valamit. Ha be a arok menni a hálósobába, rámkial: — Csacsikám, menj inkább az ebédlőbe. Be akarok menni az ebédlőbe, a lányom rámkial: — Papa, menj inkább a konyhába! Dühös leszek. Ordítok. A feleségem kiabál, a lányom sir. A feleségem a fejemhez vágja a lámpát és így sikolt: — Nyomorult, hát érdemes neked meglepetést csinálni? Bár már vinne az ördög a kávéházba! És én megyek a kávéházba. A lámpa már eltörött a sok hajigálástól, a ruhámban egész nyugodtan lehetne petróleum után furni. És nem merek hazamegni, mert úgy néznek reám, mintha már többizben maggyilkoltam volna az apámat. De ez még semmi.

— Pardon! — vágott közbe rendőri riporterünk. Ha ön még egy szót szól, úgy vágom kupán, hogy semmi hasznát se veszi a nyolcszázadik papucsának. Hiszen ön megrepeszti a szívemet!

— Ugy? — riadt fel a boldogtalan ember. Hát önök nem akarnak segíteni rajtam? Akkor vegyék tudomásul, hogy öngyilkos leszek.

Igy szólt és elrohant. A rendőri riporter, előre örülve a kitűnő öngyilkossági hírek, utána, kisvártatva azonban visszatért és keserű csalódással szólt:

— A gazember nem öngyilkolta meg magát! Sőt ellenkezőleg, most vásárolt a sógorának egy mülábat. A sógora ugyanis távgyalogló.

— zab.

A postások mozgalmá.

Megtartják a kongresszust.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 22

A postások mozgalmát nem fogják elfojtani az erőszakos intézkedések, amelyek a nagyváradai igazgatóság éléről három vezető tisztviselőt elmozdítottak.

Tegnap megirtuk, hogy Siket Traján posta és távirtdatanácsos, akit a hirtelenül nyugdíjazott Schöpflin Ágoston nagyváradai postaigazgató helyettesítésére küldtek ki, telefon útján tudatta Szél Ernő aradi postafőnökkel Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternek a memorandumra adott válaszát és azt a kívánságát, hogy a postások szüntessék be szervezkedési akciójukat.

Szél Ernő postafőnök ezt tudatta a szervezkedő postások aradi kerületének elnökével, Vértés Dezső postatisztával, aki mára gyűlésre hívta össze az aradi kerület vezetőit. A gyűlés, amelynek Vértés tudomására hozta a felettes hatóság kívánságát, többek hozzászólása után abban állapodott meg, hogy nem hoz határozatot, hanem a kérdést a kerület plénuma elé terjeszti.

Mint fővárosi tudósítónk sürgönyzi, most már kétségtelenül kiderítették, hogy a nagyváradai főtisztviselők elmozdítása Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter tudta nélkül történt. Az egész dolgot Follért főigazgató rendezte, aki a miniszteriumban teljhatalommal intézkedik a postatisztviselők felett.

Csak hogy Follért ezuttal tullótt a célon. Az elmozdított tisztviselők érdekében most egész Nagyvárad megmozdult. Glac Antal bihari fő-

ispán és Szokolay Tamás, Nagyvárad képviselője ma Budapestre utaztak, hogy Kossuthnál az elmozdított tisztviselők visszahelyezését követeljék, amit már a felkorbácsolt szenvedélyek megnyugtatósa érdekében is meg kell tenni. Halász Lajos dr. országgyűlési képviselő pedig a képviselőház legközelebbi ülésén szóvá teszi a dolgot.

Annyi bizonyos, hogy a postások nem engednek. Az országos kongresszust okvetlenül megtartják, dacára annak, hogy az igazgatók a kongresszus mellett küzdő tisztviselőket nem nézik jó szemmel. A budapesti főpostán e tekintetben valósággal tarthatatlan állapotok vannak. A tisztviselők már alig mernek a hivatalban beszélgetni, minthogy mindenről referálnak az osztályfőnököknek. Emiatt nagy az elkéseregés a budapesti főpostán.

Nagyon bántja a postásokat az is, hogy a karácsonyi pótlékot, melyet tavaly megkaptak, az idén nem folyósították. Mint értesülünk, a postaigazgatás ezzel a pótlékkal is taktikázik. Ugyanis, ha a kongresszus érdekében indított mozgalom nagy hullámokat fog vetni, úgy ezt a pótlékot majd januárban folyósítani fogják, hogy így a kedélyeket megnyugtassák és a kongresszust, melytől a felsőbbség nagyon fázik, leszereljék. Ha azonban a kongresszusi mozgalmat elfojthatják, úgy a pótlékra majd csak a zárószámadások után, májusban kerül a sor.

Ez a taktika azonban nem fog sikerrel járnai. Mert a kongresszus eszméjének most már az ország összes postásait megnyerték. A bécsi passzív rezisztencia pedig intő jel lehet a kormányra nézve, hogy nem lesz tanácsos a postások jogosult mozgalmá elé akadályokat gördíteni.

MULATSÁGOK.

Kereskedők Szilveszter-estje.

Arad, december 22

Körülbelül az összes előkészületek megtörténtek már, amelyek az Aradi Kereskedők Köre ez évi Szilveszter-estjének sikerét biztosíthatják. Az estélyt, amint megirtuk, a Központi Szálló na ytermében tartják meg, december 31-én este 9 órakor. Az estély műsora, amely bizonyára minden tekintetben vonzó és érdeklődést keltő lesz, ez:

1. Nachez: Cigánytáncok, hegedűn előadja: Berger Károly, zongorán kíséri Unger Mór zenekonzervatóriumi igazgató.

2. Komikus magánjelenet kuptléval, előadja: Nyárai Antal, zongorán kíséri Stroke Henrik.

3. E dur polonaise, Liszt Ferencről, zongorán előadja Stroke Henrik zenetanár.

4. Mignon Thomastól és „Deres már” Stroke-tól, énekl: Schubert Jenny, zongorán kíséri: Stroke Henrik.

5. Boldogtalan asszony, magánjelenet, előadja H. Novák Irén.

Az estély iránt eddig is rendkívül érdeklődés nyilatkozik meg, amelyet a műsor bizonyára még fokozni fog. A műsor önmagában megadja a kör vigalmi bizottságának az elismerést, hogy a Szilveszter-est nivóját igyekezett az eddiginél is magasabbra emelni. A műsort tánc követi, Gyurkovics András zenekarának muzsikája mellett.

(=) Fodrászok bálja. Az aradi borbély-fodrász iparosok és segédek január 13-án a „Központi Szálló” diszttermében, részben az aradi szegény gyermekek felruházására, részben pedig a megalapítandó szakiskola javára kotillon-táncal egybekötött zártkörű táncvigalmat rendeznek. Belépődíj: személyenként 2 korona, családjegy 4 korona. Jegyek előre válthatók a rendezőség tagjainál.

(=) **Hivatalozók táncvigalma.** Az aradi hivatalozók betegsegélyző és temetk. egylete január 12-én, az egylet zászlóalapja javára, Láng Testvérek termeiben zártkörű táncvigalmat rendez. Belépő díj: személyjegy 1 korona, családjegy 2 kor. 40 fill. Jegyek előre válthatók: Mészáros János és Thurzó Sándor pénztárnokoknál.

Ignatievet meggyilkolták.

Lövés a zemsztvo-palotában.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 22

Az orosz forradalmárok egy tekintélyes orosz politikus ellen intézett halálos végű merénylet ma ismét életjelt adtak magukról. *Ignatiev* Alexis gróf ellen, aki az orosz politikai életben régebben nagy szerepet játszott, ma délután merényletet követte el, amelynek a gróf áldozatául esett. A merényletről, amelyet a *zemsztvok palotájában* követett el egy halálra szánt forradalmár, az alábbi pétervári távirati tudósítást adjuk:

Ignatiev Alexis gróf ma délután néhány zemsztvo-képviselővel a zemsztvok palotájának büfféjában ült, amikor egy fiatal ember, aki néhány lépéssel odább ült, a gróf felé ment és közvetlen-közelből *revolverrel többször rálőtt.* A golyók szíven és alsótestén találták Ignatievet, aki néhány perccel a merénylet után *meghalt.*

A gyilkos a másik szobába menekült, ahol aztán a revolverből *kétszer magára lőtt.* A második lövés a vállán megsebesítette a merénylőt, akit az utána siető zemsztvo-képviselők letartóztattak.

A gyilkos zsebében egy *Kulikov* névre szóló belépőjegyet találtak a zemsztvo-ülésekre. Külsője után ítélve, munkásembernek tartják a gyilkost.

A merényletet a forradalmárok elkésett bosszuművének tartják.

Ignatiev 1842-ben született. Régebben Irkuck, később Kieff főkörmányzója volt. Halála jelentékeny veszteség az orosz reakciónáriusokra, akiknek Ignatiev egyik vezére volt. Az utóbbi években nem vitt nagy politikai szerepet és főképp zemsztvo-ügyekkel foglalkozott.

Vatian Traján a bíróság előtt.

A hamis bizonyítvány.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, december 22

Az aradi törvényszék büntető tanácsa ma érdekes okirathamisítási ügyben ítélkezett. A vádlott *Vatian Traján*, az aradi gör. kel. román egyház plébánosa volt. Az ügy előzményei a következők:

Egy *Hans Joachim* nevű husz éves aradi legény halálosan beleszeretett egy szép leányzóba. Hans el akarta venni imádottját, de egy elháríthatatlan akadály volt előtte: a katonai szolgálat. A leány ugyanis kijelentette, hogy addig nem lesz a felesége, amíg katonai kötelezettségének nem tesz eleget. Hiába mondta a legény, hogy megszerzi a szükséges engedélyt, a leány hajthatatlan maradt.

Hans végre is belátta, hogy az akadályt csak úgy gördítheti el, ha leszolgálja katonai éveit. Ehhez azonban anyjának beleegyezése lett volna szükséges, de Hansné nem volt hajlandó beleegyezését megadni.

A szerelmes legény hosszú ideig könyörgött anyjának és azzal is megfenyegette, hogy öngyilkosságot követ el. De sem a könyörgés sem a fenyegetés nem hatott. A legény ekkor

hogy elérje célját, ravasz tervet eszelt ki. Elment *Vatian Traján* plébánoshoz és megkérte, hogy miután anyja óhajta szerint az idén be akar vonulni katonának, állítson ki számára egy bizonyítványt, amelyben tanúsítja az anyai beleegyezést.

A plébános nem látott semmi gyanusát a legény kérelmében és készséggel kiállította az óhajtott bizonyítványt, amelylyel azután a legény a katonai osztagban jelentkezett. A bizonyítvány alapján el is rendelték Hans soroztatását, de időközben kiderült, hogy az anya nem adta beleegyezését a fiának, mire a bizonyítványt a bűnvádi eljárás megindítása céljából áttették az aradi kir. ügyészséghez. Az ügyészség a cselekményben *közokirathamisítást* látott és vádat is emelt *Vatian* plébános ellen, aki ilyen módon került a vádlottak padjára.

A mai főtárgyaláson, amely *Köller János* bíró elnöklése alatt folyt le, semmiféle konkrét bizonyíték nem merült fel aziránt, hogy *Vatian* okirathamisítást akart volna elkövetni, miért is a bíróság a plébánost *felmentette* a vád alól.

TANÜGY.

(—) **Az aradi felsőbb leányiskola nyilvánossági joga.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter 1906. november 8-án kelt rendeletével a *Somogyi Gyula* dr. vezetése alatt álló aradi felsőbb leányiskola hat osztályának a nyilvánossági jogot továbbra megadta.

(—) **Beiratás tanfolyamra.** Az aradi m. kir. áll. fa- és fémipari szakiskolával kapcsolatban 1907. évi január hó 3-án nyílik meg a lokomobil és cseplőgép-kezelők tanfolyama. A tanfolyamra felvétetnek a 18-ik életévüket betöltött oly kovács, lakatos, géplakatos, gépkovács, rézműves iparosok, vagy ezen szakok valamelyikében foglalkozó gyári munkások, kik magyarul írni és olvasni tudnak és erkölcsi viselkedésük ellen kifogás nincs. Amennyiben a hely megengedi, felvétetnek még más önálló iparosok, gyárosok és gazdák is, ha ugyanolyan előképzettséget igazolnak. A tanfolyam tartama 12 hét. A tandíj 10 korona, melyet a beiratkozáskor le kell fizetni. A tanfolyamba beiratkozni lehet folyó hó 23-án és 30-án délelőtt a szakiskola igazgatóságánál.

HIREK.

Karácsonyi ajándékunk.

Arad, december 22.

Mint minden évben, az idén is értékes ajándékkal kedveskedik az *Aradi Közlöny* előfizetőinek. Diszes, hatalmass naptár ez az ajándék amely szórakoztató volta mellett bizonyára hasznos szolgálatokat fog tenni mindenkinek.

A tartalmas szépirodalmi részen és az aktuális képeken kívül ugyanis a legteljesebb címtárt gyűjtöttünk össze mindenről, ami a közönséget érdekelheti. Nincs az az aradi vonatkozású dolog, amelyről a tárgymutató segítségével pillanatok alatt ne tájékozódhatnánk az, akinek névre, utcára, hivatalra, egyesületek és más intézmények teljes névsorára szüksége van. Ennél részletesebb és pontosabb aradi és aradmegyei címtárt még nem állítottak össze Aradon; amellet a szomszédos megyék címtárát is megtalálja az olvasó a több mint ötszáz oldalas, keménykötésű vaskos kötetben.

Az Aradi Közlöny Nagy Képes Naptárát a legközelebbi napokban minden előfizetőnk kézhez kapja. *Helybeli* előfizetőnknek holnap, vasárnap és a karácsonyi ünnepnapokon viszik el a lapkihordók, *vidéki*

előfizetőink pedig még a hét folyamán postán kapják meg.

A kiadóhivatal kéri azokat, akik előfizetéseikkel hátralékban vannak, hogy az előfizetési díjakat *minél előbb* küldjék be, nehogy a naptár kézbesítését ez a körülmény akadályozza. Minden új előfizető, aki legalább negyedévre előfizet, megkapja az ajándékot.

— **Az újév és a politika.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: A koalíciós pártok több ízben tanácskoztak már arról, hogy az új év alkalmával szokásos politikai üdvözléseket megtartsák e, de véglegesen még nem határoztak. Illetékes helyen még tanácskoznak erről a dologról és csak a karácsonyi ünnepek után fogják véglegesen elhatározni, hogy lesz-e tiszteletesség a miniszterelnöki palotában vagy sem?

— **A delegációs ebédek.** Budapest-ről táviratozzák: A királyi hír szerint január 7-ikén tér vissza Budapestre. A delegációs udvari ebédek január 8-ikán és 9-ikén lesznek a budai várban.

— **Egy perces ülés.** Fővárosi tudósítónk jelenti: A képviselőház ma tartotta a legkisebb és legrövidebb ülést. Összesen kilenc képviselő volt jelen az elnökön és a miniszterelnökön kívül. (Külömben a delegációban eleinte hárman voltak, ez tehát elég szép szám.) *Návay* Lajos 11 órakor megnyitotta az ülést. Jelentette, hogy a főrendiház elfogadta az indemnitásról szóló törvényt, valamint mindazokat a törvényjavaslatokat, melyeket a Ház az utóbbi napokban megszavazott. A Ház a bejelentést tudomásul vette s az egy perces ülés ezzel véget is ért.

— **Wekerle és Aehrenthal.** Budapest-ről táviratozzák: *Aehrenthal* báró külügyminiszter és *Wekerle* Sándor miniszterelnök ma délelőtt hosszasan tanácskoztak a képviselőház miniszterelnöki szobájában. A külügyminiszter ezután Bécsbe utazott.

— **A főrendiház.** A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a főrendiház igazoló-bizottsága *Boromissza Tibor* dr. szatmári püspök, *Lányi József* dr. címzetes püspök, *Benczur Gyula* festőművész, *Miklós Ödön* volt államtitkár, *Szabó Miklós* nyug. kuriai elnök, *Uray Bálint* báró, *Inkey Pál* báró, *Széchenyi Andor* gróf, *Inkey József* báró, *id. Zichy Nándor* gróf, mint tárnokmester. *Nákó Sándor* gróf, mint fiúmei kormányzó neveit a főrendek jegyzékébe pótlólag *felvette.* — Ugyanekkor *Vásárhelyi Béla*, *Mixich Kálmán*, *Eltz Jakab* gróf és *Otto kir. herceg* nevét halálozás, *Müller Frigyes* dr. erdélyi ág. ev. püspök nevét pedig lemondása következtében *törölték.*

— **Az Osztrák-Magyar Bank váltóbirálói.** Budapest-ről táviratozzák: Az Osztrák-Magyar Bank budapesti igazgatóság *Tarkovich József* alkormányzó elnöklésével ma ülést tartott, amelyen többek közt a magyarországi bankintézeteknél megüresedett váltóbirálói tisztségeket töltötte be és a sorrend szerint kilépő váltóbirálókat újból meghitta. A budapesti főintézetnél *gárdonyi Neumann* Frigyes elhalálozása folytán megüresedett váltóbirálói tisztségre ruszti *Rust Oszkár* hivatott meg.

— **Az ünnep előtti munkaszünet.** A karácsony és újév előtti vasárnapi munkaszünetet a kereskedelmi miniszter csak *délig* függesztette föl. Erről a következő hivatalos értesítés jelent meg.

A karácsonyi és újévi ünnepek alkalmából a kereskedelemügyi miniszter tekintettel a karácsonyi ünnepek és újév alkalmából szokásos bevásárlásokra s a fogyasztó közönségnek e bevásárlások akadálytalan lebonyolításához fűződő érdekeire, az 1891. évi XIII. t. c. 3. §-a alapján a mai napon 98963. sz. a. k. rendeletével megengedte, hogy a folyó hó 23-ára és 30-ára eső két vasárnapon az ipari és kereskedelmi árusítás, illetőleg adás-vevés *ugy Buda*

pest székesfőváros területén, mint a vidéken déli 12 óráig végezhető legyen.

Miután ma újabb rendelkezés nem történt, tehát holnap, vasárnap az üzletek csak délig tarthatók nyitva.

— Az osztrák postásstrájk megszűnt. Bécsből jelentik: A postások passzív rezisztenciája ma sokkal érezhetőbbé vált, mint tegnap. Még tegnap a levelek kézbesítése az első kerületben aránylag jól ment és csak csekély késések fordultak elő, ma szaporodnak az olyan esetek, amikor a küldeményeket csak jelentékeny késésekkel kézbesíthetik. Többek közt a déli vasuton, az éjszakai és éjszaknyugati vasuton a kocsiposta is kimaradt.

Ejjel jelenti egy bécsi távirat: Este a postások mozgalmának vezetői gyűlést tartottak, amelyen tárgyalták Forst kereskedelemügyi miniszter üzenetét. Elhatározták, hogy megszüntetik a passzív rezisztenciát, mert a kereskedelemügyi miniszter megígérte kívánságaik egy részének teljesítését.

— Családi öröm a madridi udvarnál. Madridi lapok jelentése szerint Ledesmes dr. hivatalosan bejelentette az udvarnak, hogy a királyné örvendetes családi eseménynek néz elébe.

— Ha' az s. Arad egyik régi, köztisztelőben álló polgára: Tonesz Ferenc volt kereskedő ma délután, 68 éves korában meghalt. Tonesz Ferenc Arad régi kereskedő világának egyik tekintélyes alakja volt, aki a közügyek terén is élénk tevékenységet fejtett ki. Ifj. Tonesz Ferenc, az Aradi Első Takarékpénztár szövetkezője édesatyját gyászolja az elhunytban, kinek halálhíre széles körben részvétet keltett. Temetése folyó hó 24-én, hétfőn délután lesz a Damjanich-utca 1. sz. házból.

— Az első csillag. A háziezred önkéntesiskolájában ma osztották ki az első csillagot. Az eredmény sokkal szebb, mint a legutóbbi esztendőben volt. Harminchárom önkéntes közül tizenhatot léptettek elő és az új „sarzi“-k már ma este büszkeséggel viselték az első csillagot, az újdonsült hadfiak legnagyobb büszkeségét. Az előléptetett önkéntesek névsora a következő: Akay Ágoston, Ehrlich Ferenc, Sántay Béla, Menráth Károly, Rácz Sándor dr., Kell József dr., Rob János dr., Róna Lajos, Novák György, Drosnyák János, Hoschek-Schlosser Imre, Fenyves Jenő, Kilényi Zoltán, Vajda Ferenc, Wild Gyula, Szabó György. A szép eredmény arra mutat, hogy az önkéntesiskola tanárai érdemes munkát végeztek a képzés első, legnehezebb idejében.

— A gyulai közegyző jubileuma. Márki János dr. gyulai kir. közjegyző, az aradi királyi közjegyzői kamara elnöke, a napokban ülte meg baráti körben harmincéves jogászai működésének jubileumát. A jubiléum egyike volt azoknak, akik a bifurkáció után az elsők közt nyerték el a budapesti egyetemen úgy az államtudományi, mint a jogi doktorságot. Előbb mint ügyvéd, majd pedig mint gyulai közjegyző igazi érdemeket szerzett az Alföld népének birtokrendezése körül. Békésmegye és Gyula város közéletében pedig mint a törvényhatósági és közigazgatási bizottság és számos más bizottság tagja igen tevékenyen részt vesz a közjótékonyasági intézményeknek egyik agilis előmozdítója. A jubiléum egyik nagybátyja néhai Márki József volt, a budapesti egyetemi könyvtár egykori tudós öre; a közelmúltban jubilált Márki Sándor dr., a kolozsvári egyetem történetlénára s a magyar tud. akadémia tagja pedig testvére.

— Orvosok gyűlése. Singer János dr. orvosszövetségi titkár értesíti az aradvárosi és aradmegyei orvosszövetség tagjait, hogy hirdett gyűlést a karácsonyi ünnepek miatt nem december 24-én, hanem december 28-án délután 5 órakor tartják meg,

— Primadonna és karmester. Genová-ból sürgönyzik: Az itteni operaházban tegnap kinos eset történt. A Mignon első és második fölvonása között donna Sant Felice primadonna lerohant a zenekarba és ott a karmestert többször egymásután arcul ütötte. A zenészek oda-siettek a pofozkodó primadonnához és csak nagynehezen tudták a karmestert kiszabadítani kezei közül. Azt beszélnek, hogy az incidensnek intim háttere van.

— Öreg honvédek karácsonya. Az aradi 48-as honvédekről az idén sem feledkeztek meg a jó emberek és nekük is részük lesz a karácsony örömeiben. Az agghonvédek karácsonyfaünnepélye hétfőn délelőtt lesz Simay István egyesületi elnök lakásán. Ez alkalommal a város adományából 22 és fél öl cseria kerül kiosztásra a szabadságharc katonái között, közadományokból pedig 22 agghonvéd kap hetenként 4 koronát, egy kenyert, egy liter bort, egy fél kiló húst, továbbá cukrot és egy csomag szivarvéget. A hétfői ünnepélyhez újabban a következők járultak hozzá adományaikkal:

Wolf Béla 5 koronával, Róth Zsiga 3 koronával, Krispin József több csomag dohánynyal, Szabó Zoltán nyug. alezredes 10 liter borral és Andrányi Kálmán utóda cég 18 liter borral. Az adományokért ez uton is hálás köszönetüket fejezi ki: Simay István elnök és May Soma jegyző.

— A francia katonaharc. Páris-ból sürgönyzik: A vescuni szeminárium lakóinak kilakoltatása alkalmával a csendőrök kénytelenek voltak létrákon átmászni a falakon és a kápolnához vezető kaput felrobbantani. A csendőrök és a diákok között veszekedés támadt. Toulouseban az érseki palota kilakoltatása tüntetésre adott alkalmat, miközben összetűzések is történtek. A csendőrség harminc tüntetőt, közülük tizenkét lelkészt tartóztatott.

— Slavianski Nadina meghalt. A színházjáró közönség régi, kedves ismerőseinek haláláról hozt hírt a táviró. Slavianski Nadina, a világhírű orosz nemzeti énekkar igazgatónöje, Münchenben egy operáció következtében meghalt. Slavianski Nadina leánya volt Dimitrij Slavianski Agreneff orosz karmesternek, aki pompásan szervezett énekkarával ezelőtt másfél évtizeddel bejárta egész Európát. A társulat több ízben járt Magyarországon s Aradon is nagy tetszést aratott. Budapesten a Népszínház színpadán szerepeltek s a közönség különösen a szép Nadinát ünnepelte, aki a társulat starje volt, apja halálával pedig átvette az énekkar vezetését.

— Magyar főgimnázium Karánsebesen. Karánsebes város képviselőtestülete, a nemzetiség-ek erős ellentállása dacára, Burdea Szilárd országgyűlési képviselő javaslatára nagy többséggel 160.000 koronát szavazott meg egy magyar főgimnázium létesítésére.

— Az aradi kereskedelmi és iparkamara december hó 29-én, szombaton délután 2 órakor saját székházában közgyűlést tart. A napirend főbb tárgyai: A kereskedelemügyi miniszter leirata az Aradon létesíteni kért felső iparis-kola ügyében és ezzel kapcsolatosan a miniszter rendelkezése az általa tervezett ipari tanfolyamok tárgyában. A miniszter leirata a kamarai kerület közgazdasági és forgalmi igényeinek szempontjából mielőbb létesítendő helyi érdekű vasutvonalak megjelölése iránt. A szeszadótörvénytervezet módosítása és ezzel kapcsolatban az ipari szeszgyáráktól a szeszkontingensek megvonása tárgyában állásfoglalás. A magyar gyáriparosok országos szövetségének átirata a közös hadsereg és illetőleg az összes közös intézmények szállításainak felosztása tárgyában. Az aradi vaggongyári munkások kérvénye kisebb családi munkáslakóházak létesítése érdekében Arad város közönségéhez intézett folyamodványuk támogatása iránt.

— A gazdák idegen munkásokkal fenyegetőznek. Makóról írják: A Csanádmegyei Gazdasági Egylet a földmunkásokhoz intézett röpiratot bocsátott ki, melyben el nem zárkozva a bérjavítástól, felhívja a munkásságot, hogy

az igazgatókra ne hallgassanak és az aratási szerződéseket kössék meg, mert ha 1907. februárig ezt nem teszik meg, a gazdasági egyelet idegen országból lesz kénytelen munkásokat behozni. — Ez ügyben vasárnap népgyűlés lesz.

— A közkórház jövő évi szállítói. Mai lapunkban ily cím alatt megjelent cikk egyik adatának helyreigazításaként közöljük, hogy a hus- és zsirszállítással nem a Koch-céget, hanem a Glück Károly és testvére céget bízták meg.

— Tűz a Neuman-palotában. A mára virradó éjjel, két óra tájban, tűz ütött ki a Nagy Farkas nagykereskedő cégnek az Andrassy-téri Neuman palotában lévő pincehelyiségében. Szerecsére a tüzet a közelben levő Bandur Pál rendőr csakhamar észrevette és telefonon értesítette a tűzörséget, amely rövid munka után elejét vette a veszedelemnek. Ennek dacára több mint kétezer korona értékű áru elégett. A kár biztosítás révén megtérül.

— Nagy lopások a lipómezői téboydában. Budapest-ről jelentik: A lipómezői tébolyda vezetősége már régebben megfigyeli, hogy ugy a betegek behozott ruházati cikkei, valamint az intézet felszereléseit egyre lopkodják. Miután a házi tolvajt tetten érni nem tudták, feljelentést tettek a rendőrségen, mely az intézetben lakó ápolóknál házkutatást tartott, még pedig teljes eredménnyel. Az eltűnt holmik nagy részét megtalálták Hajdu János és B. Nagy Sándor ápolók lakásán. A két tolvajt a rendőrség letartóztatta.

— A vármegye urai az alkohol ellen. Heves vármegye átiratot intézett a törvényhatósághoz, hogy az alkohol ellen állást foglalva, a kocsmák és kávéházak vasárnapi bezárását kérjék. Baranya vármegye is megkapta az átiratot. A közgyűlésen, amint a vármegye főorvosa alapos és kimerítő eadói javaslatát fölolvasta, amelynek az volt a vége, hogy vasárnapokon zárják be az összes kocsmákat és pálinkaházakat, Toldi Béla dr. fölpattant helyéről s azt mondotta, hogy már a szegény embernek a vasár- és ünnepnapját is el akarják rontani? Ez még sem járja! Hat napon verejtéke hullatásával dolgozik a szegény ember, a hetedik napon hadd igyék — örömeiben, bujában! A főispán szavazás alá bocsátotta az ügyet s amint föltette a kérdést, hogy kik fogadják el a főorvos javaslatát, legelsőnek két főszolgabíró emelkedett föl helyéről, akikről köztudomású hogy Göre Gáborral egyetértve igen gyakran föl-fölfohászkoznak, hogy hát:

— Ez a világ mi volna, ha egy kis bor nem volna!

S néha napján vidám társaságban el-el-zengik:

Bár az Isten tenne egy csudát,
Változtatná borrá a Tiszát;
En meg magam lennék Duna,
Hogy a Tisza belém omlana!

A jó Toldi Béla dr. nagy meglepetéssel kiáltott fel!

— Micsoda?! Még ezek az urak is a kocsmabezárás mellett, az alkohol ellen szavaznak? . . . No, hát akkor én is melléjük állok!

Igy fogadták el a tisztí főorvos javaslatát egyhangulag. A vármegye urai hangos kacagásba törttek ki. A két főszolgabíró pedig mosolyogva magyarázta ki magát:

— Miért ne zárassuk be vasárnapokon a kocsmákat, amikor mi hétköznapokon is ihatunk?

Köszönetnyí vanítás. Szécsényi Kázmérné és Neumann Hermanné 10 10 koronát, Halmi Andorné egy zsák burgonyát sziveskedett az izr. népkonyháknak adományozni, amely nemesszivü adományokért benső köszönetét fejezi ki az elnökség. A jövő héten a védasszonyi tisztet Hegyi Albertné, Holländer Ignácné és Kohn Zsigmondné fogják ellátni a népkonyhában.

— Drótné küi táviró a szerelem szövegében. Miért ne lehetne kipróbálni a modern technika vívmányait a szerelem szolgálatában is? Igy gondol-

Között Párisban egy fiatal szerelmes pár s csakhamar mindaketten drótnélküli táviróösszeköttetést létesítettek a lakásaik között. Ot kilométernyi távolságban laktak egymástól, de a szikra-távíró hullámai természetesen játszva legyőzték ezt a távolságot. A férfi lakása erkélyen állította föl a készüléket, míg a nő a hatemeletes ház tetőjén helyezte el a táviróberendezést. Kéményeken és háztetőkön át, keresztül a Szajmán röpültek a gyöngéd szerelmes üzenetek. Estéről-estére átadták magukat a szerelmesek a drótnélküli közvetített érzelmeknek. De számításukat az — állam nélkül csinálták. Mert az Eiffel-toronyban levő drótnélküli táviró-állomás hivatalnokai csakhamar figyelmesek lettek erre a konkurrenciára. Az állami állomás távirat-fővevője indiszkrét pontossággal vette föl azokat az apró csevegéseket, amelyek a két szerelmes lakása között esténként lefolytak. Egy szép napon megjelentek a két hivatalos táviratózó lakásán a posta hivatalnokai és lefogták a készüléket. Az udvarias franciák azonban elnézőek voltak az ártatlan távirat csempészet iránt s a szerelmesek egy kis intem arán megszabadultak a nagyobb büntetéstől. A jövőben azonban az állami táviró-hivatalt kell használniuk.

— **Birtokcsere** Az elmúlt héten az aradi törvényszék telekkönyvében a következő birtokváltozásokat jegyezték be: Ozv. Malczanek Ferencné és tulajdonostársai eladják az aradi 2043. és 3592. sz. tjkvben felvett Demeter-utca 41. és 42. számú házakat 13600 koronaért Solymos József és neje Smolenszky Ilonának. — Szabó József és neje Majorcsik Mária eladják az aradi 2925. sz. tjkvben felvett Gáj legelősr 14. számú házat 1200 koronaért Vékony József és neje Kovács Rozáliának. — Ékes József és neje Theisz Róza eladják az aradi 1831. sz. tjkvben felvett Fejsze-utca 1. számú házat 8200 koronaért Su yok István és neje Német Teréznek. — Fischer Aladár eladja az aradi 7131. sz. tjkvben felvett Boros Béni-tér 11. sz. házból őt illető fele-részt 17 50 koronaért Kende Arturnak. — Gligoreszku Nucu és tulajdonostársai eladják az aradi 1801. sz. tjkvben felvett Mihály-utca 106. számú házat 1178 koronaért Gligoreszku Mitru és neje Mihajlovits Máriának.

— **E veszett** az aradi liceum tornaesernakától a csanádi palotáig egy tornászérem. *Reiner Vilmos* kéri a megtalálót, hogy illő jutalom mellett az „Adria” biztosító intézethez elvinni sziveskedjék.

— **Közeledi az újév**, azért ajánlatos, hogy már most rendelje meg névjegyeit az Aradi Nyomda Részvénytársaságnál, ahol méltányos áron készítenek csinos kivitelűeket.

— **Nagy karácsonyi tarat** *Weinberger* Ferenc ékszerésznél Arad, Andrassy-tér 20. sz. Fischer Eliz-palota. Aki szeretettel egy gyönyörű szép ékszer-tárggyal óhajtja a karácsonyi ünnepekre meglepni, az forduljon bizalommal hozzá. Csakis kiváló finom ékszerek, hajszálra szabályozott valódi genfi arany, ezüst és acél, női és férfi zseborák kerülnek szolid és olcsó árakon eladásra, tört arany és ezüst kicseréltetik, avagy a legmagasabb áron vásároltatik, gyors, szolid és pontos kiszolgálattal. Telefon 439. Arad legelső és legrégebbi ékszerkészítési és javítási műhelye. 2479

— **Szabó-féle pármái ibo yaszappan** a szappanok ideája. Rendkívül kellemes ibolyaillata s bőrpuhító, üde hatása olyan, hogy egyetlen külföldi szappan sem versenyezhet vele. Készíti Szabó Béla piperezappan-gyáros Miskolcon. Darabja 80 fillér, 3 darab 2 korona 20 fillér. Aradon kapható Vojtek és Weisz droguériájában, Földes K., Ring L., Roznyay M. gyógyszerészeknél, Brunner Béla, Guttmann és Berger, Glück Dezsó kereskedőknél. Az országos híró Szabó-féle gyermekszappant az anyák figyelmébe ajánljuk. 2423

— **Karácsonyi ajándékok** legdusabb választéka: brilliánt ékszerek, arany karsattok, függők, collier, láncok, gyűrűk és más ujdonságok. Ezüst árak nagy raktára, 6 12 személyes evő készletek különböző fazonokban. Oriási választék híres gyártmányu arany, ezüst zseborákban. Inga órák legnagyobb vidéki raktára. Külön helyiségben világhírű china ezüst gyártmány. *Grallert J és fia* cégnél Andrassy-tér 22. szám. 2435

— **Szi vasy István** kárptos és diszitó, Weitzer-János-utca 19. szám alatt, elvállal ebben a szakmában a legszebb és lediszebb kivétellel munkákat, gyorsan és jutányos árk mellett, 3151

— **Ha kivá ó szép** brillians fülbevalót és gyűrűt óhajt venni olcsó árban, forduljon bizalommal *Kun József* aranyműves mesterhez, hol fentieket a legujabb fagonban, saját műhelyében készítve, kiváló olcsó szabott árban beszerezheti. Megtekintést szivesen engedli, minden vételkényszer kizárva.

— **Egger Pasztillái** gyorsan és biztosan hatnak köhögésnél, rekedtségél és elnyálkásodásnál, a gyomrot nem rontják és kitűnő ízűek. Kaphatók minden gyógyszerertárban és droguériában. Doboza 1 kor. és 2 korona. (Próbadoz 50 fill.) Főraktár Nádor-gyógyszertár, Budapest, VI. Váci-körut 17.

— **Szolid és divatos** selyem és bársony szövetekeknek, vagy blousoknak, ugy ünnepi ajándékok szükségleténél figyelembe ajánljuk lapunkban Schweitzer & Co Luzern (Schweitz) világhírű selyem szövet export cég hirdetését.

— **Praeservativ** ideális legjobb minőségben Vojtek és Weisznál. 112

Egy bíró a szerelemlről.

Érdekes válópör.

— Az Aradi Közlöny naplójából —

Arad, december 21.

A bíróságoknak, általában véve nem vehető szemére, hogy a modern regényíróknak példáját követve érzelmeket analizálnak. Néha azonban ez is megcsúszhat és hogy ez az analízis milyen, arról pompás képet ad a következő történet.

A londoni esküdtszék előtt bonyodalmas válópört tárgyaltak. A pör igen kényes volt: a házasságtörést nem bizonyíthatta a férj, a látszat azonban arra mutatott, hogy a nő csakugyan megszegte a hitvesi hűséget. A bíróság kihallgatta már a férjet, a feleséget, egy csomó tanut, amikor a bíró felkelt és az esküdtek felé fordulva, a következő szónoklatot mondotta:

— Uraim, hogy mi a szerelem, azt teljes pontossággal nem lehet definiálni. A szerelemnek és szeretetnek közös formája az, ami szülők és gyermekek között megvan. De van a szerelemnek egy nemesebb formája is, amelyet „plátói szerelemnek” szoktak nevezni. Ezt az érzést mindnyájan ismerjük — hallásból, gyakorlatból nem, a plátói szerelem nagyon ritka. Végre másik fajtája a nagy érzésnek az a szerelem, amelynek forrása tiszta ugyan, de amelyet szenvedély hat át.

Ebben az ügyben kétségtelen, hogy a szerelemnek erről az utóbbi fajtájáról van szó. A tanuk vallomása szerint ő nagysága és a harmadik, 1903 tavaszán már csokolózott. Mi a csók? A csókról ugyanazt mondhatjuk, amit a szerelemlről: sokféle. A sokféle csók közül azonban a legveszedelmesebb az, amikor egy férjes nő más valakit csókol, mint a férjét. Miért csokolóztak hát azok ketten, ő nagysága és a szerelmese olyankor, amikor senkisémet volt jelen? Ha tiszta és plátói volt a szerelmük, miért kellett titokban tartaniok a dolgot? De ezenkívül ő nagysága kijelentette itt előttünk, hogy szeretné, ha az a harmadik állandóan mellette lenne. Amivel tulságosan messzire ment. Nincs az a férj, aki nyugodtan tűrhetné, hogy egy harmadik valaki állandóan ott lezseljen a felesége körül.

A jelen esetben, esküdt urak, két ember áll önök előtt, ez a két ember együtt jár sétálni, s megteszik azt is, hogy órák hosszat magukra maradnak egy szobában... Maguknak kell dönteniök abban a kérdésben, vajjon ez az utóbbi körülmény, szenvedélyes szerelemre és következésképpen házasságtörésre enged-e következtetni?

Igy szólott a bíró, akinek fejtegetéseit bizonyára érdeklődéssel olvassák azok is, akik ismerik *Stendhal*-nak a szerelemlről való nagy tanulságos fejtegetéseit. *Stendhal* sokat írt a szerelemlről, tanulmányozta ennek az érzésnek pszichológiáját és fizioológiáját; hogy ő utána még ujat mondott a bíró, mindenesetre érdeméül tudható be az utóbbinak. Végül megjegyzendő az is, hogy az esküdtek kimondták a házasságtörést és elválasztották a házasságleket.

NAPIREND.

December 23 Vasárnap. Róm. kath. naptár: Viktória. — Protestáns naptár: Vistória. — Görög-keleti naptár (december 10.): Herma. — A nap két 7 óra 45 perckor, — nyugszik 4 óra 10 perckor.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Arad-ra küldött táviratai szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Hidegebb, délele elvélve csapadék.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

X-né Lilla. Hozzánk intézett levelére az Aradi Közlöny ez idei naptárában kimerítő választ kap egy cikk keretében.

M. J. Vecsey Ferenc legutóbb Budapesten hangversenyezett és mint hírlík, a jövő hónapban ismét külföldi köruttra indul.

K. J. Arad. Hogy illik-e fiatal leányt a színházban fikszirozni? Kérdezze meg a leány papájától.

Kis barna. 1. A jelek után ítélve szerelmes önbé. 2. A budapesti 38-ik gyalogezred tavaly óta Alfonz spanyol király nevét viseli.

Kiváncsi e öfzető. Kiváncsisága hamar ki fog elégülni. Nagy naptárunkat a legközelebbi napokban mindazon előfizetőink megkapják, akik az előfizetési díjakkal nincsenek hátralékban.

MEZŐGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Gabonaüzleti hetiszemle.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, december 22.

A lefolyt héten az időjárás teljesen télies jellegzetűvé vált. A lehullott hó nem tűnt el, hanem megmaradt s a vetések téli takarójául szolgál, aminek nagy hasznát a gazdák tudják a legjobban megbecsülni.

A gabonaüzlet irányzata nem változik. Az árfolyamok hosszú idő óta egy és ugyanazon nívón állanak. Hiába, nincs alapos ok, mely bármely irányba is jelentősebb fordulatot teremtsen.

— **Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület** december 31-én délelőtt fél 11 órakor, az egyesületi székház tanácstermében tartja VII. igazgató-választmányi gyűlését. A tárgysorozat főbb pontjai: Aradvármegye alispánja megküldi hozzászólás végett Pozsony városnak a husdrágaság megszüntetése érdekében hozzá intézett átiratot. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a kebelében alakult mezőgazdasági üzemi osztály céljait ismerteti. Az egyesület 1907. évi költségelőirányzatának megállapítása.

IDEGENEK ARADON.

December 22

Központi szálloda Báro Dittfurth R. és leánya birtokos Zaránd. — **Hartenstein** Jenő igazgató Budapest. — **Altörjay** Imre esendőrezredes Budapest. — **Herz Ignác** N. fakereskedő Zágráb. — **Ujhazy** Ede színművész Budapest. — **Kiss Vilmos** jegyző Kevermes. — **Lippe Henrik** mérnök Budapest. — **Dr. Joanovits J** ügyvéd Temesvár. — **Kohn** Henrik kereskedő Silingyia. — **Licker Pál** urad, intéző Sarkad. — **Losoncy Hermin** magánzó Szeged. — **Kovács Béla** birtokos Somoskés. — **Vertán** Gusztáv önkéntes Csermő. — **Erős Ede** bizt. titkár Budapest. — **Herr Imre** városi irnok Zaránd. — **Braverman** Jenő kereskedő Linz. — **Feller Emil** mérnök Krakkó. — **Dr. Joanovits Emil** ügyvéd Becskerek. — **Gaal** Etelka magánzó Szeged.

Fehér Kereszt szá oda. **Lendvai** Sándor vezértitkár Temesvár. — **Grácer** La. os cs. és kir. hadnagy Nagyvárad. — **Valtner** Iván gazdálkodó Nagyszőlős. — **Herzog** Sándor mérnök Diósgyőr. — **Nemes Aladár** hivatalnok Szeged. — **Sebestyén** Károly hivatalnok Szeged. — **Rund** Viktor gyárvezető Borosjenő. — **Nagy Béla** gazdálkodó Hódmezővásárhely. — **Boross** Sándor magánhivatalnok Nadrág. — **Gonda** Elemér jogász Budapest. — **Keskeny** Lajos és családja Szamosújvár. — **Politzer** Deszö tisztviselő Szeged. — **Valtman** József utazó Budapest. — **Reiner** Dezsó utazó Budapest. — **G. Idberger** Iván utazó Budapest. — **Demeter** Manó utazó Budapest. — **Straasser** Simon utazó Budapest. — **Grosz** Bernát utazó Budapest.

Megérkeztek

a legújabb mintájú

LÉGSZESZCSILLÁROK.

Legújabb világítás!

Valódi „Auer-féle“ függőizzófény
100 gyertyafényerő egy órára 3 fillér!

Karácsonyi ajándékok:

Alpacca-ezüstök.

Disztárgyak

féméből, porcellánból, üvegből.

Gyönyörű képkeret-minták.

Gebhart Testvérek

ARAD, Andrásy-tér 4

Porcellán, üveg, tükör, képkeret és csillár üzlet,
üvegezési vállalat: (Pannónia-szálloda.)

Városi és megyei telefon: 451.

3908

M i é r t

részesítik előnyben a Scott-féle Emulsiót a közönséges csukamájolajjal szemben? Mert a közönséges csukamájolaj rendszeren emésztési zavarokat idéz elő és a szervezet a csukamájolajnak csak igen parányi részét képes magába felvenni, míg a Scott-féle Emulsióban a csukamájolaj legfinomabb cseppecskékre lészen osztva, még a leggyengébb gyomor által is könnyen emészthető. Ennélfogva a csukamájolaj oly óriási táp- és gyógyereje teljes mértékben javára van a szervezetnek és új erőt, új életet jelent.

A Scott-féle Emulsió valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász“ védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mintával bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL „Városi gyógyszertára“
BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 34—50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K. 50 f. 3911
Kapható minden gyógyszertárban.

CSARNOK.

Az utolsó karácsony.

Irta: Falk Zsigmond.

— Korán jertek haza ma estére, hogy jókor gyujthassuk meg a fát. Az én aranyos kis unokáim hamarosan álmosodnak és szeretném, ha minél tovább élveznék a karácsonyest örömeit. Ha őket nézem és ha körülöttök titeket látok, nem érzem a fájdalmaimat, elfelejtem a betegséget, boldog vagyok.

Es folyt egész nap a sürgés-forgás a házbán. A súlyosan beteg nagyanya karosszékéből intézte a teendőket. Már három éve nyomta ezt a széket éjjel-nappal; mert gyöttrő szivbajával ágyban feküdni nem tudott. Ápolásával hárman-négyen voltak szakadatlanul elfoglalva; de ezen a nagy napon mind elzavarta őket — a mint mondá — fontosabb dolgok végzésére. Majd ráérnek másnap helyreállítani az elmulasztott ápolást. Sőt az e miatt zsörtölődő házi orvoson lebilincselő modorával úgy tudott kifogni, hogy alig öt pernyi időzés után már ez is segédkezett a sütemények madzagra kötésénél és vidám csevegéssel oly hamar mult el egy hosszú óra, hogy aztán nem volt érkezése a beteggel behatóbban foglalkozni. A filozófiával gyakran fontoskodó orvos aztán elmenőben magyarázta a kikísérő leányasszonynak:

— Lásza, kérem Nagysád, állandóan valami karácsonyi izgalmasságot kellene rendeznünk, persze mindig más-más fajtát, mert ugyanaz a kép végül unalmassá válik és akkor édes anyia elfelejtené a baját és tán még meg is gyógyulna. Így azonban orvosi tudással, ha a felsőbb hatalom nem jön segítségünkre, nem igen leszünk képesek elősegíteni a veszedelem elmúltát.

Amikor nem vizsgálta a beteget, rendszeren ilyen komor volt; csak akkor bizott a jobb jövőben, ha a szervezet beható megvizsgálása után, itt is, ott is talált még valami biztató jelenséget.

— Az asszonyka nagyon megijedt az orvos kijelentésén és aggódva kérdezte, hogy milyen közel jutott már a végveszedelem?

— Kérem, Nagysád — mondta az orvos — a szivbaj olyan betegség, a melyről vajmi keveset tudunk előre mondani. De azért ez eset-

ben biztosíthatom arról, hogy én közeli veszélyt nem látok, sőt, amint már jeleztem, ezt a kis izgalmat jótékony hatásának tartom, mert kedves anyja kedélye annyira felüdül, hogy ez még a betegségre gyógyító, illetve enyhítő hatással van. Hiszen méltóztatik tudni, hogy mi orvosok Istennek a földön helyettesei vagyunk és első kötelességünk a kedélyt felvidítani és ha csak ez sikerült, foghatunk a gyógykezeléshez. En nekem tehát most segítségemre van a karácsony szent ünnepe, mert betegemnél a legnehezebb feladatok, a kedélyfelvidítást az ünnepre való készülődés mintegy önmagától meghozta.

A nagymama az orvos távozásával mégis jobbkedvű lett. Roppantul mulatott azon, hogy a rendszeren komor képű bácsi az ő ügyes taktikázásával milyen észrevétlenül feledkezett meg a kötelességéről és milyen ügybuzgóan fogott hozzá a karácsonyfa díszítések elkészítéséhez. Rövid volt ez a nap mindenképen. Hisz annyi elrendezni való maradt még hátra, amikor már beesteledett, hogy a nagymama erősen szorította a házbelleket gyorsabb munkásságra, mert attól félt, hogy nem fognak kelő időre elkészülni. S épp ezért sugárzó arccal konstataulta esti hét órakor, hogy rendben van minden és elkésve érkezett férjének, vejének s fiának — az uraknak — egészen elfelejtett neheztelésének kifejezést adni, amiért ama kivánságának nem tettek eleget, hogy korábban jöttek volna haza. Hisz épp abban a pillanatban jelentek meg, amikorra szükség volt rájuk; ha előbb jönnek, csak zavarták volna a lázas készülődést.

A lakás valamennyi csengője megszólalt annak jeléül, hogy a Jézuska megjött gazdag ajándékrakományával és kinyílt a karácsonyfa gyertyáitól vakítóan világított szoba. Mesébe való kép tárult a szem elé. A remek karácsonyfa körül izlésesen, művészi gonddal csoportosítva voltak elhelyezve az egyes családtagok részére az ajándéktárgyak. Ilyen lehetett a paradicsomi édenkert, amelybe az Ur az első emberpárt bevezette. Tiltott gyümölcs legalább részben itt is volt, mert az unokáknak szigorúan meglett hagyva, hogy a karácsonyfáról az este ne egyenek; ráérnek majd lassankint egészen új évig a bőséges rakománytól felszabadítani. — Ez a tilalom persze pusztában elhangzó szó maradt. Ha az első emberpár nem tudta megállni a kóstolgatást, miért tartózkodtak volna az apró emberkék, holott ők még az elmúlt évről emlékeztek arra, hogy az örökzöld fán mennyi sok jó dolog található!

A karácsonyest ünnepies kezdete — miután a nagymamát székével együtt behuzták — meghatározó imával történt.

A négy unaka a fa elé állt és egyszerre elmondott fohászszal fordult az Ég Urához. Megköszönték gazdag küldeményét és megkérték, hogy áldja szüleit és nagyszüleit még több jóval, mint a mennyi most nekik jutott. Könygült minden szembe. Az öröm és a fájdalom könyve. Leghangosabban zokogott a szegény nagymama és keservesen panaszkodott, hogy ez az utolsó karácsonya. Nagynehezen sikerült őt megvigasztalni azzal, hogy ugyanezt mondta az elmúlt évben is és lám, megint csak az ő érdeme a karácsonyest fénye, sikere ezuttal.

De minél jobban nyugodott meg a beteg, annál élénkebb fájdalom járta át a családtagok szívéit. Érezték, hogy az immár három éve pusztító betegség végül egészen hatalmába kapja azt az aranyos, páratlan szívet, amelyért kész-

ségesen feláldozták volna pénzüket, életüket, mindenüket, ha megmenthették volna. Félveztek a jövő elé és aggodalmasan gondoltak arra, hogy ez tényleg az ő utolsó karácsonya lesz. Ezért aztán ezen az estén visszavarázsolni próbálták az összes kedves emlékeket és alkalmat adtak a nagymamának pazarul szórni az ajándékokat, hogy véghetetlenül jó szíveteljen a sok boldogságtól, amit másoknak szerez.

Ez volt mindenkor az egyetlen szenvedélye. Ajándékot osztogatni addig, amíg már önmagának sem marad semmi. Ezen az estén osztogathasson, amennyit megkíván, legyen annyi az ajándék, hogy jusson sok mindenkinek és még maradjon is ő neki. A szakácsné, a szobalány, a konyhalány, a mosónék, varrónék és vasalónék, a kertész, a kocsis és a takarítónő mind-mind be voltak rendelve és mind az ő kezéből kapta a sok szép holmit. És a mikor a nagymama maga előtt látta a boldog arcokat, könnyebben vett lélegzetet, könybe láb-badt szeméin áttört a meglepedés mosolya és nem győzte meghálálni az Isten végtelen kegyességét, amelylyel elárasztotta ezen az estén. Az ő karácsonya a mások örömeiben, a mások boldogságában találta gyönyörűségét és sóhajtva mondogatta:

— O kedveseim, miért nem áraszthatlak el benneteket naponta az adományok tömegével?!

A nagymama mosolygása végül elriasztotta a fejből a nehéz gondokat. Mindannyian a családi boldogság kellemes melegségét élvezték és az elbűvölő karácsonyi hangulat behatása alatt teljesen megfeledkeztek az ómama bajáról, aminthogy ő maga is legalább ez estén látszólag nem szenvedett, persze helyesebben mondva a nagy örömtől nem vette észre nagy fájdalmát. Már jó ideje ment a mutogatás, egymás ajándékának megbámulása és a szülőikkel, meg nagyszülőikkel való ismételt összecsoportosítás, amikor a nagymama kijelenti egészen váratlanul, hogy ő az este, még pedig nyomban egy kirándulásra indul. Hirtelen elakadt a szó mindenki ajkán és félve fordultak a nagymama felé az összes szemek, mert azt hitték, valami nagy baja eshetett — megzavarodott az elméje a túlradó örömtől. A nagy zsidobongást siri csend váltotta fel és a rémület az arcokról még a nagymama kitörő kacajára sem oszladozott egyhamar.

Utóbb aztán megint helyreállt a jó kedv és mindnyájan hangos kacagásra fakadtak, amikor a nagymama kijelentette, hogy hiszen nincs mitől megijedniük. Nem a János-hegyre akar kirándulni, ő bizony már csak inkább alulról fogja nézegetni a hegycsucokat. Nem, ő a harmadik szobába szeretne kirándulni azért, hogy megnézzé egyetlen fiának a lakosztálya miként fest azzal az új szépséggel, amelyet neki karácsonyi meglepetésül még a délután folyamán felrakatott. De mivel már hónapok óta csak két szobában él, hát ez már kirándulás számba fog menni.

(Vége következik.)

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— December 21. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban, 124—125 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 1:5—126 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 126—127 fillérig. A hizott sertésüzlet irányzata: Változatlan.

HACKENDRE okleveles építész és építő-mester

műszaki irodája ARAD, Kápolna-utcza 4. szám.

Budapesti és országos érdektörzs.

Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.

Budapest, december 22

Ünnepi hangulat Kezdő üzlet. Amerika 1/2 magasabb. Az árak 50 kilónként számítva:

Déli tőzsde.

Table with 2 columns: Item (Aprillisi buza 1907-re, Októberi buza 1907-re, Rozs 1907. áprillisa, Zab 1907. áprillisa, Új tengeri 1907-re) and Price (7.43-7.44, 7.72-7.73, 6.57-6.58, 7.44-7.45, 5.10-5.11)

Zárul 5 órakor:

Table with 2 columns: Item (Aprillisi buza 1907-re, Októberi buza 1907-re, Rozs 1907. áprillisa, Zab 1907. áprillisa, Új tengeri 1907-re) and Price (7.42-7.43, 7.72-7.73, 6.57-6.58, 7.48-7.49, 5.11-5.12)

Zárul 5 órakor:

Table with 2 columns: Item (Osztrák hitelrészvény, Magyar hitelrészvény, Magyar jelzálog hitelbank, Lendületbank részvény, Osztrák-magyar államvasúti részvény, Városi villamos vasút részvény, Közúti vasút részvény) and Price (688.75, 839.-, 525.-, 525.75, 182.75, 336.-, 589.-)

Nemzeti Színház.

Vasárnap, 1906. évi december hó 23-án:

Bérlétszűnet. Bérlétszűnet.

Délután 3 1/2 órakor, fél helyárral:

Smólen Tóni.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Írta: Dr. Gutl Soma. Zenéjét szerző: Barna Izsó.

SZEMÉLYEK:

Table with 4 columns: Name (Goliát, Esztike, Károly, Lúiza, Smólen Tóni) and Name (Várnai Jenő, Zalai Margit, Faludi K., Rontal B., Szathmári A.), Name (Izidor. Inas, Közvendör, Vjéki, Kohn Mór, Nevelőnő) and Name (Borbély S., Kulcsár L., Hunyadi J., Deili Lajos, Nyarainé).

Kezdete délután 3 és fél órakor.

A) bérlés. A) bérlés.

Este 7 1/2 órakor. Fendes helyárral:

UJFAZT EDE mint vendég:

A faluressza.

100 arany pályadíjjal jutalmazott eredeti népszínmű 3 felvonásban. Írta: Tóth Ede. Zenéjét szerző: Szentirmay E.

SZEMÉLYEK:

Table with 3 columns: Name (Felcdi Gáspár, Lajos. fla, Boriska, Bálki Teresi, Gündör Sándor, Floum Rózi) and Name (Várnai Jenő, Beregi S., Kőrössy Jucl., Zsigmondí A., Hunyadi J., Kaposay J.), Name (Gonosz Pista, Gonoszné, Czene, primás, Adus, Cserebogár, Jéská. béres) and Name (Ujházi Ede, Benkóné P., Faludi K., Kulcsár L., Palóczy Pál, Ujj Kálmán).

Kezdete este 7 és fél órakor.

NYILTTER.*

COGNAC

Gróf Keglevich István utódai

Külföldön is a legnagyobb elismerésben részesülnek a cég gyártmányai s mint minden nagyobb kiállításon, így az utóbbi bukaresti is a legmagasabb kitüntetést díszoklevelet nyertek. 1882. év óta forgalomban levő gyártmányaink mindenütt kaphatók. — Központi Iroda:

3674 BUDAFOK (Promontor)

Ne vásároljanak selymet,

mielőtt a mi jótállással szolid, csodálatosan szép fekete, fehér és színes újdonságainkról mintát nem kérnek. 3774 Különlegesség: Selyemszövetek menyasszonyi bál, látogató és utcai ruhára, blousra, bélése stb. méterenkint 1 kor. 15 fillértől 18 koronáig. Mi direct magánfeleknek adunk el és kiválasztott selyemszövetet vám- és portómentesen a lakásra szállítjuk.

Schweizer & Co, Luzern D. 52. Schweiz.

Selyemszövet kivétel. Nr. 44x. azall.

INGUSZT. és FIA ARAD.

Fényszóró

KARACSONYFA-dísz

nem törékeny egészen

új anyagból.

Oriási választék

és olcsó

Képeskönyvek,

Meséskönyvek,

Ifjúsági iratok.

Diszes ajándék-művek!

Karácsonyi ajándékoknak

alkalmas

levélpapírdobozok,

festődobozok

olcsó és szép választékban

INGUSZT. és FIA

könyvkereskedése 2571

ARADON.

Több 100 orvos

véleménye szerint legkitünőbb szer

fog-, száj- és garat ápolásra

Dr. DEMBITZ ASEPTOL szájvíz-pasztill-fogorvos

Aseptol szájvíz-pasztillák 1 doboz 2 kor. fogpor 50 fillér Kaphatók győgytárakban, druggeriákban és Híatszertárakban.

Központi főraktár: Dr. Dembitz fog- és szájalpoló-szeres laboratoriuma Budapest, Kerepesi-ut 10.

Aradon: Földes Kelemen győgytárában. 3688 Orvosi vélemények minden dobozhoz mellékelve.

Aseptol-szájvíz-pasztillák puhár vízbe dörzve szén-sav képződés mellett kímélő hatással; antiszeptikus, astringens, deszudáló hatásúknál fogva a fogak romlását gátolják, a fogakat és a foghúst edzik, a szájjal szembe kerülő szennyező anyagot megszüntetik, a szájjal érintkezést, a garatot edzik. Terobajok ellen a legkitünőbb óvszer. Tuberkulózis és más fertőző betegségeknél a betegségek a szájon át való terjedését gátolják és a környezetet védik. Prophylacticus hatása gyermekek (rokkant) mat. illetőleg orvosilag elismertve.

Aseptol fogpor kőszobáit a fogakon képződő artalmatlan savakat, gátolja a fogok képződését; ferüleníti és edzi a fogakat és foghúst; visszahívja a fogak eredeti színe és fényét. 3689

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK

hivatalos rovata.

A kör helyeszközlő-osztályának betyisége SZABADSÁG-TÉR 7. L. EMELET,

Hivatalos órák:

Dél előtt 9-1 óráig, vasárnap és ünnepnap d. u. 4-5 óráig. — Tagok úgy a vidékről, mint helybeliek, naponta félévtetnek.

Telefon 294. sz.

Telefon 294. sz.

Az alközzvetítés teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyben részesülnek. Levélbeli felvilágosítást csak választélyag sűldése mellett ad a helyeszközlő-osztály.

Kimutatás: 1906. december 22-én.

ÜRESEDESBEN LEVO ÁLLASOK:

Fűszer nagykereskedés részére mérlegképes könyvvezető, aki egyben perfekt magyar-német levelező és nagyobb iródat vezetni képes kitünő munkaerő kerestetik. Megfelelő képzettségű fiatal rodatisztet.

A gép- és gyorsírászatban jártas intelligens kisasszonyt.

Jó írással bíró kiszolgált a tisztet irodaszolgái működésére.

Vidéki nagyobb bor- és húsfogyasztási bérletek részére ovadékképes feltétlenül szakmát ismerő bérletsegi hivatalnokok kerestetnek.

Helybeli norinbergi és játéközlet részére több segédet.

Vidéki városi, kézmű, férfi- és női-divat részletüzlet részére szakmabeli ügynököt.

Vidéki fűszerüzlet részére idősebb, esetleg nő primeir segédet.

Vidéki városokba rőfős-aru üzletbe segédek kerestetnek.

Helybeli játék és norinbergi üzlet részére fiatal segédet.

Vidékre több a német és román nyelvben jártas fiatalabb vaskereskedő segédet.

Vidék rőfős- és rövidáru szakmabeli segédet, a ki a magyar és tót nyelvben jártas.

Vidékre a kész férfiruha elárulásában jártas segédet, aki a német és román nyelvet erti.

Vidéki kisebb városba kézműáru segédet, a ki a román nyelvben jártas.

Több vidéki vas- és fűszerüzlet részére a román nyelvben jártas segédet.

Vidéki rövidáru üzlet részére a román vagy t t nyelvben jártas segédet.

Több vidéki kézműáru-üzlet részére románul tudó segédet, szerény igényekkel.

ALLAST KERESOK:

Nyugdíjazott állami tisztviselő egy-két órai délutáni foglalkozásra irodai alkalmazást keres.

Mérlegképes könyvelő és magyar német levelező a ki elsőrendű cégeknek és önáll. m. is működött.

Raktárnoknak vagy egyéb irodai alkalmazásra nős jóírásu alkalmazott.

Irodai teendőkb. jártas kisasszony szerény feltételek mellett állást keres.

Több vidéki fűszer és rőfősáru üzlet részére románul tudó, kezdő segédet.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA.

Klein Sándor, Keppich Zsigmond, titkár. 391 elnök

Ünnepi asztalra
ajánlok

Vadakat (őz, szarvas, vaddisznó, nyul, fogoly.)

Halakat (tok, kecsge, harsa, ponty Orsováról tehát nem Romániából, importált piaci tucésáshalak.)

Kaviárt (orsovai és sós kereskedelmi.)

Konzerveket (bel- és külföldi halas, rákos, gombas és vadhusos.)

Sajtokat (nagy választékban.)

Gyümölcsöt (hazai és déli.)

Sütőport (Ötkeféle élesztő helyett finom süteményekhez.)

Teát és rumot (legfinomabb fajták.)

Eredeti **Graham** kenyeret.

Halas és husos disztálakat.

Záray Géza,
delikatesz kereskedő.

3122

SINGER
varrógépek

a leghasznosabb

karácsonyi ajándékok.
Singer Co. Varrógép Részv.-Társaság.

Arad, József főberczeg-ut, gróf Porcia ház, az evangélikus templommal szemben. 3064

Kérelem!

A két karácsonyi ünnepnapon szén-szállításokat nem teljesíthetünk, miért is fennakadás és torlódások elkerülése végett igen tisztelt rendelőinket kérjük

köszén és pirszen

rendeléseiket az ünnepekre **hétlőn** délig megtenni, melynek figyelmes elintézését biztosítjuk.

Kitünő tisztelettel

Kneffel Károly és Fia
szén-osztálya. 3091

Telefon 139. szám.

KNEFFEL KÁROLY és FIA
VÁSÁRKERESKEDÉS
SZÉN-OSZTÁLYA
ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 17. sz.

BÜKK-FASZÉN.
TAKARÉKTÜZHELY-SZÉN.
LÉGSZESZ-PIRSZÉN.
KOVÁCS-SZÉN.

SALON-FÜTŐSZÉN.
Elsősorú legjobb minőségűben
HÁROM SZÁLLÍTÁST
MÉRLENDÉSEK
Minden egy évig tartó
FELHÍVÁSI IDŐ KERÜLÉS
ALMÉNYESÍTÉSSEL
TELEFONSZÁM 139

Köszén tüzelés

takaréktüzhelyben és kályhában rendkívül hőtartó és jelentékenyen

olcsóbb mint a tűzifa.

Mindenkinek
ingyen
megküldjük, ha azt levelező-lapon kéri, diszes 54x76 cm. nagyságu

fali

lapnaptárunkat,
amely hivataloknak és irodáknak nélkülözhetetlen.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller
pótlék

egy régióknak bizonyult háziaszer, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvénynél, csúznál és meghűléseknel, bedörzsölésképpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter orvosi gyárral ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K1.40 és K2.- és ügyesülván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Richter gyógyszerár az „Arany orozslánhoz”
Prágában, Elisabethstrasse 5. nos.
Mindennapi székletés.

Kun József
ékszerész és óras.

ARAD, Andrassy-tér 17 szám.

Tisztelettel hívom meg Aradváros és vidéke n. é. közönségét a karácsonyi idényre különösen gazdagon felszerelt és a legmodernebb faconu Brilláns, gémánt és mindennemű arany és ezüst árukkal be rendezett

ékszerüzletem
megtéktetésére.

Vásárlási kényszer kizárva!
Szolid és szabott áruk.

A. n. é. közönség bizalmát és pártfogását kérve tisztelettel
Kun József.
Precisions Zseborák.

Benoid-gáz a legolcsóbb világítás

kastélyok villák, uradalmak, szanatoriumok, kórházak, hotelek, vendéglők, gyárak, laboratoriumok, állomások, kaszárnyák templomok, iskolák, közönségek és kis városok részére

50 normálgyertyafényű láng óránként csak 1-6 fillérbe kerül!

Nem acetylen! Robbanás veszélye kizárva! Legegyszerűbb kezelés! Bel- és külföldi elismerő nyilatkozatok. Bel- és külföldi szabadalmak. Számos kitüntetés. Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást ad:

Magyar Benoid-gáz Részvénytársaság
ARAD, Pécskai-ut 13/14.

Telefonszám: 561. Költségvetés ingyen, minden kötelezettség nélkül. Telefonszám: 561.

Saját érdekében!

vásároljon öltöny-, télikabát- és divatmellény-szöveteket a kizárólagos posztógyári raktárba.

Legszolidabb kiszolgálás.

Leichter és Fleischer
Arad, Szabadság-tér 17.
Aradvárosi és megyei telefon sz. 475.

APRO HIRDETESEK.

Tudósítókészítők körök és hírdetők által levő csekkre vonatkozó

Am apró hirdetések előre szótendék

Hasz rovattban minden sor egyeztet beiktatásnak ára 6 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér. — Családot kezdő vagy családok gyűjtésére apró hirdetés 20 sorig 30 fillér, minden sorból sor 4 fillér. — Hirdetők: havonaplakok 10—20 fillértől és 1 koronáig kasszák lapunk elártható belvele.

Hirdetők felvételére a kiadó hivatalában. Jelen kihelyezést 23. szám. — Telefon szám: 181.

Akinek

lemeretség híján

bázistársra, nevelőre, fizetveztőre, könyvelőre, segédre, ispánra, gazdaságtre, kulcsárra, vinczellérre, kertészre.

kulcsárnőre, gazdaszezonra, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgára, pénzeszedőre, házmesterre, stb.-re van szüksége.

Aki

eladni kíván

bort, szogorát, bort, gyümölcsöt, gabonát.

üzletet, műhelyt, lakást stb.; vagy

Aki

bérbeadni kíván

birtokot, házat, vadászterületet,

halászatot, telket, kocsit, lovat,

Aki

mindezeket vétel vagy bérbévitel céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: megbízottságban érvelelt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY”

kis hirdetési

rovattat használja.

Kiadó üzlethelyiségek.

A Salacz-utca sarkán lévő Solymos-féle házban kényelmes üzlethelyiségek jutányos áron szonnal kiadók. Bővebbet ugyanott. 2978

Egy jó karban levő

fűszer állvány megvételre keresett. Cím a kiadóhivatalban. 3184

Megbízható szállítóképes

borkereskedés képviselőt keresi Erdély részére kolozsvári ügynökké ségi iroda. — Cím a kiadóhivatalban. 3140

Sarok-üzlethelyiség

melyben eddig szalóceüzlet volt, alkalmas lakással, kiadó. Bővebbet Aranykéz-utca 20. sz.

Eladó föld!

Csanádban 37 kat. hold kiténő szántó, épületekkel olcsón, előnyös fizetési feltételekkel. — Arad megyében 5—600 hold síkfekvésű, jó talajú szántó. Kisebb részletekben is. Szűcs F. Vilmosnál Arad, Karolina-utca 8. sz. 2982

Veszünk könyvtárakat

egyes könyveket, Lexikonokat, jogi, szépirodalmi és egyéb munkákat legmagasabb áron Ingusz I. és Fia könyvkereskedése Arad 285

Veszek könyvtárat,

egyes könyveket és hangjegyeket legmagasabb áron. Kerpel Izó könyv-, papir- és zeneműkereskedése, könyv- és zenemű kölcsöntára, Aradon. 2685

Biztos existenzia!

Ügyes, jó beszélő tehetségű urak állandó alkalmazást kaphatnak egy könnyen eladható házi cikk eladására. Pénzeszedők óvadékkal kerestetnek. Ajánlatok „K 6 100.” jellel a kiadóhivatalba kéretnek. 2881

Szép mellékkereset

kinálkozik úgy férfiaknak, mint nőknek egy minden háztartásban szükséges kipróbált vegyi termék terjesztése által. Minta csomag 90 fillér bélyeg beküldése ellenében portómentesen küldetik. Avarfi J. Arad, Teleky-utca 28. 3158

Irodai munkálatokhoz

gyakorlott jól számoló kisegítőt keresünk. Rosenblüh. 8157

Zakarekpenziári Részvények

adás vételét közvetíti Strasser Győző. 3160

5164—1906. p.m.

Határozat.

A magy. kir. kereskedelemügyi Minister f. évi 98963. sz. alatt kelt rendeletével kivételesen megengedte, hogy Aradon f. évi december hó 28. és 30 ik napjaira eső két vasárnapon az ipari kereskedelmi árusítás, illetőleg adás-vetés déli 12 óráig végezhető.

Aradon, 1906. évi december hó 22-én.

Intitórius,

kir. tanácsos, polgármester.

21835—1906. n.n.

Hirdetmény.

Az ar. di I. fokú Iparhatóság és az aradi járási főszolgabírói hivatal mellett 1907. évben működő Iparhatósági megbízottak választásának határidejéről 1907. évi január hó 6-ikának d. o. 11 óráját a kapitányi hivatal iparügyosztályába kitézőm, mikorra az önálló kereskedők és iparosok meghívotnak.

A választók jegyzéke ugyan csak előbb jelölt hivatalban betekinthető s az az elleni netáni felszólalások ugyanott írásban benyújthatók.

Arad, 1906. évi december hó 20-án.

Sar'ot,

főkapitány.

A Tulipán szappan

Legjobb a világon!

Hatása csodás!

Tulipán szappan

darabja 1 korona.

Rövid idő alatt ifjítja és szépíti az arcot, hófehérré varázsolja a bőrt. Gyorsan és biztosan eltávolít redőket, szepit, májfolttot és bőrtkát (Mitoo-er.) 1910

Készíti és szétküldi:

Meggyesy Veronka

Arad, Széchenyi-utca 9. szám.

Saját termésű kitűnő

lisztán kezelt

magyarádi ó és pecsenyeborok

egy nagyobb mennyiségben, valamint palacszokban kaphatók

Winter Adolf

Ügyvédnél 2978

Aradon.

Deák Ferencz utca 40. sz. a.

5165—906 p.m.

Pályázati hirdetmény.

Arad szab. kir. város törvényhatóságánál megüresedett évi 2400 korona törzsszállattal és annak 20% át tevő lakbér illetményvel járadalmazott alszámvevői állásra Arad vármegye és Arad szab. kir. város főispánjának 1010/1906. sz. alatt kelt megbízása folytán pályázatot hirdetek és felhívom azokat, kik az 1883. évi 1. t. cz. 17. §-ában meghatározott minősítéssel rendelkeznek és az állást elnyerni óhajtják, szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényeiket mélt. gr. Károlyi Gyula ur Arad vármegye és Arad szab. kir. város főispánjához címezve hivatalomban legkésőbb 1907. évi január hó 5 ig bezárólag nyujtsák be, mert az elkésve érkező pályázatok figyelembe vételni nem fognak.

Aradon, 1906. évi december hó 22 én.

Intitórius,

kir. tanácsos, polgármester.

Szabó József

építész és építőmester

műszaki irodája Arad, Vécsey-utca 6/a.

Elvállal az építészterén előforduló mindennemű építést.

Tervezéseket a legmodernebb stílusban, valamint költségcsökkentéseket kívánatra készítik.

Az építészterén mindennemű felvilágosításokkal szolgálók.

Vázlat terveket ingyen készítenek

2105 Tisztelettel

Szabó József,

építész.

Nem kell London. Nem kell Páris. Nem kell Bécs. Nem kell Budapest!

Aradon is lehet kapni!

A legkényesebb igényeknek is megfelelő mérték utáni

CIPŐKET

urak és hölgyek részére

Seelinger M. A.

orthopéd és divat cipészetében

ARAD, Szabadság-tér 4. szám.

Szűk különös figyelmébe ajánlom orthopéd-gyógycipőmet, melyek meggátolják a lábfej fejlődését. Gyermekéknél, ugyazintén felnőtteknél nagy sikerű eredményeket értem el, amit számos elismerés tanúsít. Ezeket a világi amerikai formájú cipőből meg nem különböztethető tarrós szép cipőket. B. megrendeléseiket kérve teljes tisztelettel

SEELINGER M. A.

az aradi Nemzeti Színház szállítója. 789

Friss bárány hus!

Orpington káppan, hizlalt pulyka, fogoly, őz, nyul. Friss Bala-toni fogas. Ananas, szőlő. Finom csemege körte és alma. Kerloczal ürmös. Magyar mustár. Must kolbász. Csiga. Malaga és Datolya. Mandarin. Sajtok. Szép római maroni. Legfinomabb bel és külföldi rumok. — Legjobb és legzamatosabb teák. Legfinomabb pörkölt kávé. Adria 1/2 kgr. és 1/4 kgr. csomagokban. Friss sajt és más ujdonságok. Kiténő jó asztali borok kaphatók

SZISZKÁNÁL,

15postával szemben. 3094

Asztalosok figyelmébe!

Van szerencsém b. tudomására adni, hogy Aradon, Ujterem-utca II. szám alatt a mai kornak megfelelő

szobrász-műtermet

nyitottam.

Bárminemű faragások a legrövidebb idő alatt és a legolcsóbb árral készíttetnek.

Kiváló tisztelettel 2894

Teschner József.

Kész cipő mérték szerint.

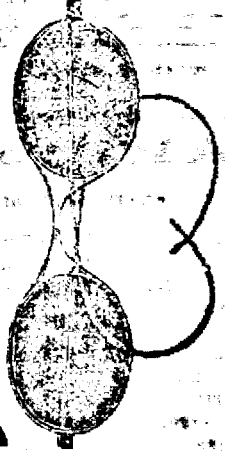
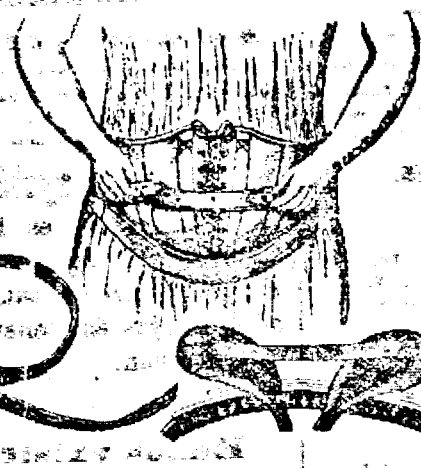
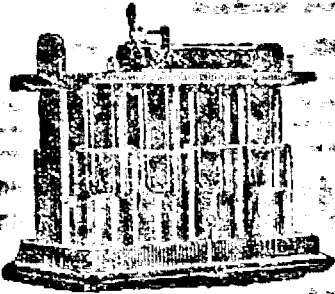
Egyedüli raktár

Weinberger János
elsőrendű cipőraktár
Arad-Temesvár.

Nagy raktár párisi különlegességekben!

UJ! UJ! UJ! UJ!

A nagyérdemű közönség tudomására hozom, hogy Aradon, Andrássy-tér 22. szám alatt a mai kor igényeinek megfelelő Orvosi műszerek, saját műhelyemben készített kötszerek, valamint: sérv, haskötés, anaspous-riumok, valamint látásérzéssel szemüvegek, valamint és tábori látszók, mindennemű szemüvegek

nagy raktárát megnyitottam.

Szíves pártfogását kérve, maradtam alázatos szolgája Deutsch Mihály.

Nagy raktár párisi különlegességekben!

Ne csak olvassa

három tegyen kísérletet a régen bevált orvosi

Steckenpferd Liliom-tejzappannal

Bergmann és Társa cég gyártmánya Drezda és Elba melletti Teschenben. Az előtti Bergmann-féle Liliom-tejzappan (a két törpe védjeggyel) amely mentesíti az arcot a nyári pattanásoktól és gyönyörű fehér és finom színt ad az arcoknak.

Darabonként 80 filléret kapható a következő gyógyszárakban:

- Hajós Árpád,
- Buzonyi Mátyas, 1063
- Földes Kelemen,
- Vojtek és Weisz drogueriájában és
- Hegedűs Gyula pipara-üzletében.

A Vörösmarty-utca 3. számú házban

a színházzal szemben.

egy második emeleti nagyobb lakás mélyhelyiségekkel, ugyanis tényleg egy raktár helyiség és pince (borospincének vagy raktárnak)

azonnal

kiadó.

Bővebbet ugyanott a házigondnoknál 6. ajtó szám alatt.

3141

Telefon 337. Telefon 337.

Schveffer Ede

virágkereskedése

Aradon,

(Minorita-palota.)

Izléses 2853

csokrok

és

koszorúk

kivitelét jutányos árban elvállal.

Vidéki megrendelése pontosan eszközöltetnek.

Pontos kiszolgálás.

Telefon szám 98.

Pfaff

varrógépek

golyós csapágygyal.

Csak a legjobb az az olcsó!

Legkönnyebb járás!

Legtartósabb szerkezet!

Egy dilli képelelet!

Hammer Vilmos

műszerész

Arad, Szabadság-tér 7. sz.

Grammofonok, lemezek nagy választékban. Grammofon alkatrészek raktáron.

Javításokat jutányosan vállalunk mellett eszközték

CZERNÓCZY MIHÁLY

Aradon, Kossuth-utca 86. sz. Flók-üzlet: Boros Béni-tér 2. sz. (Kneffel-házban).

Ajánlja a n. e. közönség figyelmébe saját készítményű női-, női- és gyermek-czipő raktárát rendkívül olcsó áron megvehető. Legjobb gyártmányú czipő, csizmák és fűzők minden raktáron.

ÖZV. Kubát Antalné

UTÓDA

Dupcza Ferencz

kefekötő gyára 2924

Aradon, Weitzer János-utca

(Minorita-palota)

Műhely: Választó-utca 39. szám.

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a donanyzó egyszer veszi és többé más nem szivhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY

Legújabb divatu női felöltők

Telefon 238.

Női bundák

Leány felöltők

2938

mélyen leszállított árban.

Radó Gyula

női felöltő áruháza

az új Minorita-

templommal szemben.

karácsonyi

ak

KERPEL

könyv-, zenemű és papír

Aradon, András

(Fischer Ell)

Az idény öss

és minden b

ifjusá

rakta

Képes és me

óriási választéka. Aján

fogástalan állapotú dísz

sági iratok **antiquarice**

olcsó árakon kaphatók. Lesz

művek jegyző-ével készséggel s.

Karácsonyidiszé

igen nagy választéka, gyönyör

ujdonságok. Különlegesség:

== csillagszóró ==

karácsonyi csodagyertyák.

Diszlevélpapírok

nagy raktára. Dus választék,

olcsó árak!

Festék-dobozok.

Égető apparátusok

és égetésre alkalmas

fatárgyak.

Emlékkönyvek

és bármely vallásu

imakönyvek nagy választéka.

Legszébb karácsonyi és újévi leve

lező lapok. Eredeti ujdonságok.

Legdivatosabb névjegyek azonnali

készítése Kölcsonkönyvtár és ze

nemű kölcsönző intézet. Szolid

árak pontos kiszolgálás. Vidéki

megrendelések is a legnagyobb

figyelemmel intéztetnek el.

== Városi és vidéki telefon 385. sz. ==

Kiváló tisztelettel: **Kerpel Izsó,**

könyv-, zenemű és papírkereskedő.

Fény

és fénykép

eredeti g.

Saját légszeszerör.

műkönyvnyomda

készülnek a divatos

Isabey névjegyek

francia Block betűkkel.

Ajánlatos a névjegyeket idejében megrendelni, mert újév felé, munkatorlódás következtében legjobb akarat mellett sem lehet a munkára kellő időt fordítani.

BLOCH H.

papírkereskedése, könyvnyomdája és fényképeszeti cikkek raktára.

a.

Óriási

csónyi díszek.

eltörhetlen anyagból;

da-gyertyákban és

kiállításu és olcsó díszár.

Kegyes pártfogását kérve, a lyebb tisztelettel

Krausz Paulir

jen!

to

jeget

sző áron adhatom el.

között váltakoznak és így az

és ujévi ajándékul

igen alkalmas.

3086

Domán Sándor

szőnyeg-árúháza ARADON.